

เรื่องจากปก

ภาคใต้ตอนบน : จากอ่าวบ้านดอน ถึง แลนด์บริดจ์

พิทยา บุษรารัตน์... เรื่อง
อุดม ชัยสุวรรณ... ภาพ

เบื้องต้นของแนวคิด

1 หากอดีตถึงปัจจุบัน แนวความคิดที่เชื่อมโยงสองฝั่งทะเลภาคใต้ให้มีการติดต่อกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีมาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แม้จะยังไม่สามารถแปรผลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร อาจเพราะเผชิญปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ งบประมาณสนับสนุนเทคนิคในการดำเนินงาน และการเชื่อมโยงประสานของนโยบายรัฐบาลแต่ละรัฐบาลที่เข้ามารับผิดชอบบริหารประเทศ เป็นต้น

การขุดคอคอดกระคือแนวความคิดที่ยืนยันความพยายามเชื่อมโยงสองฝั่งทะเลดังกล่าว

เส้นทางที่เรียกว่า คอคอดกระ ซึ่งเริ่มต้นจากปากคลองสวะอันเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำปากจั่น อยู่ในหมู่ที่ 7 ตำบลมะมุ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ตัดตรงไปยังอำเภอไทยที่บ้านแสงแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ซึ่งถ้าสามารถขุดคลองขนาดใหญ่ตามเส้นทางนี้ให้เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่แล่นผ่านไปมาได้ จะทำให้การขนส่งสินค้าสะดวกและรวดเร็วเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีระยะทางเพียงประมาณ 50 กิโลเมตรเท่านั้น จึงทำให้นานาชาติเกิดความสนใจที่ขุดคอคอดนั้นให้เป็นทางเดินเรือของนานาชาติมาแต่โบราณ

หลักฐานใน พ.ศ. 2401 ในรัชกาลที่ 4 ระบุว่า อังกฤษได้ส่งทูตเข้ามาขอพระบรมราชานุญาตขุดคอคอดกระ เพื่อให้เป็นเส้นทางเดินเรือค้าขายระหว่างประเทศ แต่ปรากฏต่อมาว่า อังกฤษไม่มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินการขุดได้ จึงขอเปลี่ยนเป็นการสร้างทางรถไฟข้ามคอคอดกระแทนโดยขออนุญาตตั้งเป็นบริษัทขึ้น ชื่อว่า “บริษัทสยามเรลเวย์ กัมปะนี” แต่เนื่องจากมีเงื่อนไขหลายประการ ทั้งรัฐบาลไทยและอังกฤษจึงไม่สามารถตกลงกันได้ อย่างไรก็ตาม ทั้งรัฐบาลไทยและต่างประเทศรวมทั้งบริษัทเอกชนของต่างชาติได้มีการสำรวจและเสนอโครงการขุดคอคอดกระหลายครั้งแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ อันเนื่องมาจากปัญหางบประมาณจำนวนมหาศาล ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศและปัญหาการป้องกันรักษาอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของชาติ โครงการขุดคอคอดกระจึงไม่สามารถเป็นจริงได้กระทั่งปัจจุบัน

แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์: การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้

หลังโครงการขุดคอคอดกระเจียบหายไป แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้ก็ถูกจุดประกายขึ้นมา และนี่เองคือที่มาของ “สะพานเศรษฐกิจ” (Land Bridge) เชื่อมโยงเส้นทางเดินเรือด้านอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน

ปี 2532 รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณนายกรัฐมนตรี ได้จัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาคขึ้นเป็นครั้งแรก (ครม. สัญจร) พร้อมทั้งได้มีมติเห็นชอบ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้” ซึ่งมีมติดังกล่าวถือว่าเป็นการวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคใต้ในระยะยาว และเป็นนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ต่อการที่จะวางแผน “การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” (Southern Seaboard)

ต่อมาคณะรัฐมนตรี รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2536 อนุมัติเห็นชอบกรอบแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนากิจกรรม

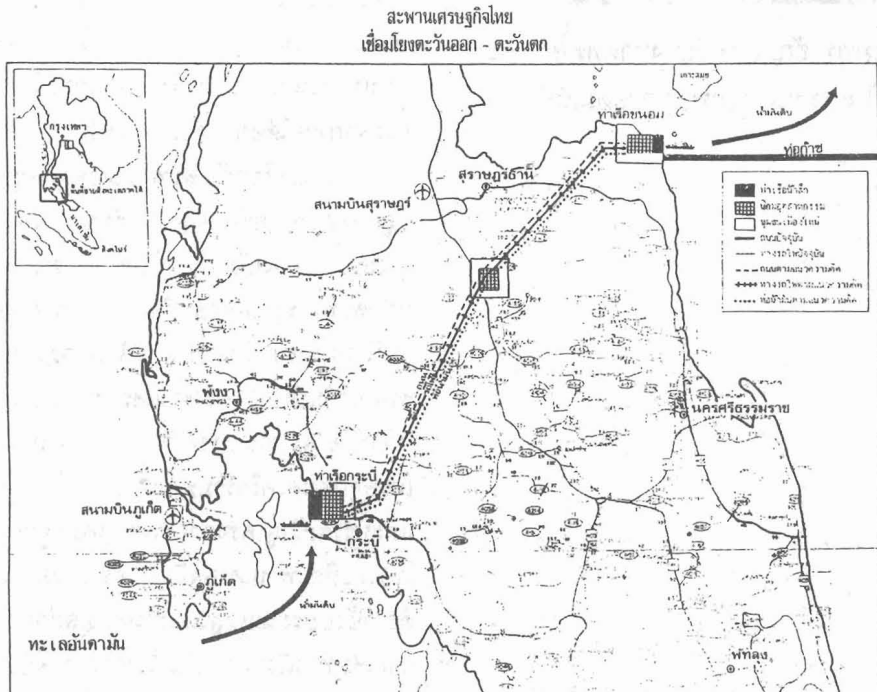
พาณิชย์นาวี เพื่อเปิดประตูการค้ากับประเทศฝั่งทะเลด้านตะวันตกของอ่าวไทย เพื่อนำประเทศเข้าสู่โครงข่ายการค้าขายของโลกเพื่อพัฒนาทำเลที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนต่างชาติ และเพื่อการพัฒนา “สะพานเศรษฐกิจ” (Land Bridge) เชื่อมโยงเส้นทางเดินเรือด้านฝั่งอ่าวไทยกับฝั่งทะเลอันดามัน

สะพานเศรษฐกิจ:ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาภาคใต้-จะเลือกทางไหน?

จากแผนงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอ “แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์สู่ยุคใหม่ของการพัฒนาในทศวรรษหน้า” (กรกฎาคม

2534) สรุปประเด็นความคิดได้ดังนี้

ภาคใต้ของประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของคาบสมุทรมาลายู มีทางออกสู่ทะเลทั้งสองด้าน คือทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตกและอ่าวไทยทางฝั่งตะวันออก ด้วยเหตุที่เส้นทางขนส่งทางทะเลระหว่างยุโรป ตะวันออกกลาง และตะวันออกไกล ทั้งที่ผ่านช่องแคบมะละกา ช่องแคบซุนดา และช่องแคบลอมบอก ล้วนเป็นเส้นทางที่ยาวไกล ไม่น้อยกว่า 12,000 กิโลเมตรประกอบกับปริมาณการค้าระหว่างประเทศที่สูงขึ้น ความคับคั่งของการสัญจรในเส้นทางเดินเรือปัจจุบัน ก่อให้เกิดโอกาสที่ประเทศไทยจะพัฒนาเส้นทางสายใหม่ “สะพานเศรษฐกิจไทย” ซึ่งตัดข้ามภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อช่วยแบ่งเบาการขนส่งสินค้าบางส่วน โดยเฉพาะน้ำมันดิบและสินค้ากล่อง ทั้งนี้โดยเส้นทางสายใหม่จะช่วยย่นระยะทางให้สั้นเข้าจากเส้นทางเดินเรือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ถึงประมาณ 800 - 2,800 กิโลเมตร

เรือรบหลวงชุมพร: สัญลักษณ์แห่งหาดทรายรีและ
ความศรัทธาในกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

ด้วยเหตุดังกล่าว รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดให้
“สะพานเศรษฐกิจไทย” ซึ่งประกอบด้วยระบบ
การขนส่งร่วมระหว่างทางทะเล - ถนน / รถไฟ /
ท่อทางทะเล เชื่อมโยงฝั่งอันดามันและอ่าวไทยขึ้น
เป็นนโยบายหลักสำหรับการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่
ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ขณะเดียวกันสะพานเศรษฐกิจจะเป็นตัวเร่ง
ให้เกิดเขตเศรษฐกิจใหม่ในพื้นที่บริเวณสองฝั่งทะเล
ปลายสะพานเศรษฐกิจ ทั้งกระบี่และขนอม จะมี
สถานีขนส่งถ่าน้ำมันดิบในทะเล / ท่าเรือน้ำลึก /
นิคมอุตสาหกรรม / ชุมชนเมืองใหม่ อันจะก่อให้เกิด
ศักยภาพการพัฒนาทางด้านการอุตสาหกรรมการค้า
และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขนถ่ายสินค้า ศูนย์กลาง
ทางพาณิชย์ การเงิน และธุรกิจนานาชาติแห่งใหม่
ไม่ว่าจะเป็นโรงกลั่นน้ำมัน ศูนย์จำหน่ายน้ำมัน
ผลิตภัณฑ์น้ำมัน คลังเก็บน้ำมัน การแปรรูปพืชผล
เกษตรของท้องถิ่น เช่น ยางพารา น้ำมันปาล์ม ผลไม้
และสัตว์น้ำสำหรับการเกษตรด้วย รวมทั้งการก่อให้เกิด
เกิดชุมชนเมืองในบริเวณพื้นที่ปลายสะพานเศรษฐกิจ
อันจะนำไปสู่กระบวนการกระจายความเจริญออกจาก
กรุงเทพมหานคร สร้างโอกาสการจ้างงานเกิดการ
กระจายรายได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

ขณะเดียวกัน สะพานเศรษฐกิจชุมพร - ระนอง
ก็ถูกจุดประกายขึ้น จากการสัมมนาเรื่อง “3 สะพาน
เศรษฐกิจ ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาภาคใต้” โดย
หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจและกองทัพภาคที่ 4 เมื่อ
วันที่ 10 กรกฎาคม 2536 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี การ
สัมมนานั้น 2 สะพานเศรษฐกิจตอนล่างและตอน
กลางคือ สะพานเศรษฐกิจสงขลา - สตูลและสะพาน
เศรษฐกิจนครศรีธรรมราช - กระบี่ ได้รับการเห็นชอบ
และบรรจุเข้าสู่โครงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
ในขณะที่สะพานเศรษฐกิจชุมพร-ระนองกลับถูกมองว่า
ต้องใช้งบประมาณสูงและไม่คุ้มค่าการลงทุนเนื่อง
จากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางคดเคี้ยว และจะต้อง

ผ่านภูเขา

**นายลิมกิจ อนันตเมฆ ประธานหอการค้า
จังหวัดชุมพร กล่าวว่า**

“ข้อมูลที่หน่วยราชการมีอยู่เป็นข้อมูลเดิม
เส้นทางเดิม ซึ่งเรายอมรับว่าต้องใช้งบประมาณสูง
และยากต่อการปรับปรุง แต่จากการสำรวจของเรา มี
เส้นทางที่จะให้เลี้ยวถึง 3 เส้นทางคือ จากแยก
ปฐมพรเข้าสู่ระนอง ซึ่งเป็นเส้นทางเดิม เส้นทางที่
สองจากแยกหลังสวนผ่านอำเภอยะตะไปยังระนอง

ส่วนเส้นทางที่สาม เป็นเส้นทางจากแยกทุ่ง
ตะโกผ่านบ้านเขาทะลุไปยังอำเภอละอุ่น เพื่อตัดเส้น
ทางใหม่เข้าสู่อำเภอเมืองระนอง...นอกจากนั้นเส้นทาง
ดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ของโลก ซึ่งต่างประเทศ
ให้ความสนใจในเรื่องนี้สูงเพราะเป็นเส้นทางลัดที่จะ
ตัดผ่านระหว่างมหาสมุทรอินเดียและทะเลอาหรับไทยที่
ใกล้ที่สุด ซึ่งเดิมญี่ปุ่นใช้เส้นทางสายนี้เดินทัพเพื่อเข้า
สู่พม่าแต่ปัจจุบันนี้ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนเป็นยุทธ-
ศาสตร์ทางการค้า ซึ่งเรามีความจำเป็นที่จะต้องเปิด
เส้นทางการค้าเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเพื่อ
ยกระดับเศรษฐกิจของจังหวัดให้พร้อมเข้าสู่มาตรฐาน
สากลมากกว่าเดิม สะพานเศรษฐกิจชุมพร - ระนอง
ไม่ได้มีความสำคัญเพียงแค่เศรษฐกิจของทั้งสองจังหวัด
การร่วมกันผลักดันของจังหวัดชุมพร ซึ่งเราดึงหอ
การค้าจังหวัดระนองเข้าร่วมด้วยนั้นเรามองถึงผล
ระยะยาว เรามองถึงการเปิดเส้นทางการค้ากับ
อินโดจีนและพม่า รวมทั้งประเทศในมหาสมุทรอินเดีย

...ที่ผ่านมาราษฎรเสียโอกาสครั้งสำคัญต่อการ
ล้มเลิกโครงการชุดคอคอดกระเพราะปัญหาทางด้าน
ความมั่นคงของประเทศ แต่ปัจจุบันยุทธศาสตร์
การค้าโลกที่กำลังแปรเปลี่ยนส่งผลให้เราต้องปรับตัว
การปรับเส้นทางชุมพร - ระนอง เป็นการเปิดประตูสู่
การค้าระหว่างประเทศเท่านั้นที่ผ่านมาเศรษฐกิจของ 2
จังหวัด คือ ชุมพร - ระนอง ไม่ได้ได้รับความสำคัญจาก
ภาครัฐเท่าที่ควร ทั้งที่ตัวเลขเงินหมุนเวียนเฉพาะ

ธุรกิจประมงในชุมพรจังหวัดเดียว มีมูลค่าถึง 2 หมื่น
ล้านบาท และตัวเลขจากการเสียภาษีน้ำมันในภาค
ธุรกิจประมงให้กับภาครัฐมีถึง 274 ล้านบาทต่อปี
ซึ่งยังไม่นับตัวเลขทางการค้าด้านอื่น และตัวเลขทาง
การค้าของระนอง ในขณะที่เศรษฐกิจของทั้ง 2 จังหวัด
ขยายตัว แต่เรากลับประสบปัญหาทั้งด้านการขนส่ง
การคมนาคม สินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรมในชุมพร
จะต้องขนส่งไปส่งออกที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ซึ่งมีต้นทุน
ค่าใช้จ่ายสูง

**การก่อสร้างสะพานเศรษฐกิจชุมพร - ระนอง
ซึ่งตามรูปโครงการจะต้องมีท่าเรือรองรับทั้ง 2 ฝั่ง
ทะเล จะช่วยลดต้นทุนในส่วนนี้เป็นจำนวนมาก”**

**แนวคิดและวัตถุประสงค์การพัฒนาเศรษฐกิจ
3 จังหวัดภาคใต้ตอนบน**

**แนวความคิดเบื้องต้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ
3 จังหวัดภาคใต้ตอนบน (ชุมพร-ระนอง-สุราษฎร์
- ธาณี) จากเอกสารประกอบการสัมมนาครั้งที่ 2
(23 เมษายน 2537) ของหอการค้าจังหวัดชุมพร
- ระนอง - สุราษฎร์ธานีได้นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนา
เอาไว้ไว้อย่างน่าสนใจ 5 ประการคือ**

1. มุ่งพัฒนา จังหวัดชุมพรและระนองให้เป็น
เมืองการค้าและเมืองท่าที่สำคัญของภาคใต้โดยทำ
หน้าที่เป็นประตูเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคอื่น ๆ ภายใน
ประเทศและนานาชาติ เช่น กลุ่มประเทศอินโดจีน
และกลุ่มประเทศเอเชียใต้

2. มุ่งพัฒนาจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนอง
ให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาภาคใต้ตอนบนเชื่อม
โยงจังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี กับภาคกลาง
ตอนล่าง (จังหวัดเพชรบุรี / จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)
โดยให้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางสนับสนุนแผนงาน
พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้และโครงการพัฒนา
อุตสาหกรรมหลัก ที่อำเภอบางสะพาน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

3. มุ่งส่งเสริมความเชื่อมโยงในการพัฒนา

ด้านคมนาคมขนส่งเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี ให้เกิดการติดต่อโดยตรงในอนุภูมิภาคนี้ โดยอาศัย “สะพานเศรษฐกิจ” ระหว่างชุมพร - ระนอง เป็นกลยุทธหลักในการพัฒนาซึ่งได้แก่ โครงการก่อสร้างถนน 4 ช่องจราจร เส้นทางรถไฟ ตลอดทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. มุ่งพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เป็นศูนย์อุตสาหกรรม ศูนย์กระจายสินค้าเมืองศูนย์กลางเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งด้านอ่าวไทย และเชื่อมโยงกับพื้นที่อุตสาหกรรมบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงในด้าน ธุรกิจการค้า การท่องเที่ยวเกี่ยวกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้ เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัยประโยชน์จากฐานทรัพยากรที่มีอยู่มากมายภายในพื้นที่ของจังหวัด รวมทั้งการอาศัยการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดจากก๊าซธรรมชาติ เช่น อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ตามแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (Southern Seaboard)

5. มุ่งหาหนทางที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่มากมายในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ตอนบนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้การจัดการและป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา เพื่อที่จะสนับสนุนมาตรการส่งเสริมการพัฒนาซึ่งกันและกัน และเชื่อมโยงทั้ง 3 จังหวัดโดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการเกษตร พัฒนาการค้าและบริการตลอดทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นต้น

แม้แนวความคิดในกลยุทธ์การพัฒนา 3 จังหวัดภาคใต้ตอนบนได้รับการเชื่อกันว่าจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถขยายขอบเขตไปสู่ระดับนานาชาติ ตลอดทั้งก่อให้เกิดการเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การค้าชายแดนและการบริการ การ

ประสมประสานการพัฒนาพื้นที่ การจัดการทรัพยากร รวมทั้งการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและพัฒนาชนบทตามนโยบายหลักของรัฐบาลชุดปัจจุบัน

แต่ดูเหมือนว่าการตัดสินใจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรัฐบาลชุดปัจจุบันต่อโครงการ “สะพานเศรษฐกิจไทย” จะได้ตัดสินใจแล้วว่าจะเลือกสร้างในเส้นทางสายไหน

ประกอบกับความล่าช้า ความไม่ชัดเจน และการบริหารงานที่ไม่ต่อเนื่องของรัฐบาลทำให้แผนงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้และโครงการ “สะพานเศรษฐกิจ” (Land bridge) เป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบชัดเจนตลอดมา

อย่างไรก็ตาม “ทักษิณคดี” เชื่อว่า แผนงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ และ โครงการ “สะพานเศรษฐกิจ” (Land bridge) จะต้องส่งผลกระทบต่อ 3 จังหวัดภาคใต้ตอนบนอันหมายถึง ชุมพร - ระนอง - สุราษฎร์ธานี ทั้งในแง่บวกและลบ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างแน่นอน

การรับรู้และบอกเล่าถึงนโยบาย การเตรียมการของแต่ละจังหวัดจึงมีความจำเป็น

ไม่ว่าจะเป็น

นโยบายและแนวทางพัฒนาจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา

ความร่วมมือของประชาชน และหน่วยงาน

เอกชน

ปัญหาด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและการจัดการผลกระทบทั้งด้านบวกและลบจากโครงการเขาเทฮอร์นซีบอร์ด และ

โครงการแลนด์บริดจ์ - หากเกิดขึ้น

ทัศนะ - การเตรียมการ - โครงสร้างพื้นฐาน

ฯลฯ

สุราษฎร์ธานี คือ จุดที่ “ทักษิณคดี” เริ่มต้น

อ่าวบ้านดอน : ศูนย์กลางการ พัฒนาและเมืองหลวงของภาค ใต้ตอนบน

ดินแดนบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยที่เรียกว่า “อ่าวบ้านดอน”. ในทุกวันนี้ นักโบราณคดีสันนิษฐานไว้ว่า มีผู้คนพื้นเมืองอาศัยอยู่กันมาแต่ 1,400 ปีก่อนแล้ว ซึ่งก็คงตกประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 - 12 นั่นเอง

ครั้งกระนั้น มีชาวอินเดียแล่นเรือมาถึงเมืองตะกั่วป่า แล้วเดินทางเลาะเลียบบลำนํ้าตะกั่วป่าไปสู่อ่าวเขาหลวง ข้ามเขาเดินเลียบบริเวณแม่น้ำหลวงเรื่อยมาจนถึงปากอ่าวบ้านดอน ชาวอินเดียเป็นผู้มีวิชาความรู้เหนือชนพื้นเมือง จึงได้แพร่วัฒนธรรมของตนไว้ในดินแดนเหล่านี้ สมัยนั้นเป็นเวลาแห่งความรุ่งเรืองของอาณาจักรศรีวิชัย รอบอ่าวบ้านดอนมีเมืองสำคัญ ๆ อันเป็นที่มาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบันอยู่หลายเมือง เช่น เมืองไชยา ตั้งอยู่ ณ ริมหน้าท่าของอูแท อยู่ในบริเวณอำเภอกาญจนดิษฐ์ปัจจุบัน เมืองคีรีรัฐนิคม ตั้งอยู่ ณ ริมฝั่งแม่น้ำพุมดวง เดียวนี้อยู่ในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม เป็นต้น

เส้นทางเชื่อมโยงสองอารยธรรม : จากสายแพรไหมสู่แลนด์บริดจ์

การเดินทางและเส้นทางที่เชื่อมต่อของสองอารยธรรม คือ จีน อินเดีย และกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เป็นเส้นทางที่ไม่เพียงแต่เชื่อมต่อกันทางการค้าหรือการทูตเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเชื่อมโยงกันทางวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา และศิลปกรรมอีกด้วย

พระธาตุถ้ำขวัญเมือง บวรจ

พระธาตุส่ว เป็นพระธาตุเก่าแก่

พระพุทธรูปหินทรายแดงหน้าพระบรมธาตุไชยา :
แกร่งต่อดินฟ้าดังหลักธรรมของพระสัมณโคตม
แห่งศากยวงศ์

บันทึกของหลวงจีนฮ้อจิ้ง เมื่อ พ.ศ. 1160 กล่าวถึงการออกเดินทางจากกวางตุ้งประเทศจีน ไปอินเดีย ตอนต้นฤดูลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เดือนธันวาคม ใช้เวลาเดินเรือ 20 วัน ก็ถึง ซิลีโพธิ หรือศรีวิชัย ที่เชื่อกันว่าอยู่แถบไชยา สุราษฎร์ธานี เส้นทางสายแพรไหม จึงเป็นชื่อที่นักประวัติศาสตร์สากล นิยมใช้เรียกเส้นทางการขนส่งสินค้า ที่ใช้เดินทางกันมากระหว่างจีนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดีย และตะวันออกกลาง ในห้วงปี พ.ศ. 1350 - 1450 แม้ว่าในความเป็นจริงแล้ว เส้นทางสายนี้อาจจะมิได้ใช้ขนส่งแพรไหมแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งอินเดียและตะวันออกกลางก็สามารถผลิตได้เองอยู่แล้ว และเส้นทางสายนี้แท้ที่จริงแล้วมิได้ใช้ขนส่งสินค้าแต่เพียงในห้วงเวลาดังกล่าวเท่านั้น หากเป็นสายสัมพันธ์เชื่อมโยงผสมผสานกระแสวัฒนธรรมของสองซีกโลกเข้าด้วยกันตลอดมา ตั้งแต่เริ่มมีการเดินทางข้ามมหาสมุทรและสืบต่อมาจวบจนกระทั่งทุกวันนี้

หากโครงการ “การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” (Southern Seaboard) และการพัฒนา “สะพานเศรษฐกิจ” (Land bridge) เชื่อมโยงเส้นทางเดินเรือด้านอ่าวไทยกับอ่าวทะเลอันดามัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็จะเป็นศูนย์กลางของเส้นทางเชื่อมโยงของสองฝั่งทะเลดังกล่าว

สุราษฎร์ธานีวันนี้พร้อมจะรองรับ - หรือยังมีปัญหา ?

ถ้าจะกล่าวถึงพื้นที่เป้าหมายบริเวณชายฝั่งทะเลปลายสะพานเศรษฐกิจ คือ พื้นที่บริเวณจังหวัดกระบี่จะเป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศเปิดสู่ฝั่งอันดามัน และพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นฐานเศรษฐกิจฝั่งอ่าวไทย สะพานดังกล่าวตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอยู่ใกล้กับจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจะตัดผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นระยะทางมากกว่า 80 % ของความยาวทั้งหมด ทำให้มีศักยภาพในการจัดสร้างเขต

อุตสาหกรรมขึ้นได้ในหลายพื้นที่ของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอดอนสัก

รายงานการศึกษาและจัดทำแผนลงทุนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (เมษายน 2537) กล่าวว่า

“ผลผลิตจากอุตสาหกรรมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถจะส่งออกไปยังตะวันออกไกล (ฮ่องกง ญี่ปุ่น เกาหลี) และอินโดจีน (กัมพูชา เวียดนาม และลาว) โดยใช้ท่าเรือน้ำลึกที่ขนอม ทั้งยังมีศักยภาพที่จะส่งออกโดยสะพานเศรษฐกิจไปยังกลุ่มประเทศในชมพูทวีป ตะวันออกกลางและยุโรป โดยใช้ท่าเรือน้ำลึกที่กระบี่ได้เป็นอย่างดี อุตสาหกรรมใหม่และกิจกรรมที่มีศักยภาพในพื้นที่ได้แก่ อุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับน้ำมัน (oil-based-industry) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับก๊าซ (Gas-based-industry) โดยใช้ก๊าซจากแหล่งในอ่าวไทย หรือจากแหล่งอื่นที่จะหาได้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเล (Shipping-based-Activities) ซึ่งอาจรวมถึงการบรรจุภัณฑ์ การเดินเรือในเส้นทางสายรอง และการขนส่งสินค้าข้ามคอคอดอุตสาหกรรมแปรรูป และอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น และ / หรือวัตถุดิบที่นำเข้าซึ่งจะมีที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่ติดกับท่าเรือน้ำลึก หรือสถานที่เหมาะสมอื่น ๆ การพัฒนาเมืองเพื่อเพิ่มความได้เปรียบของพื้นที่ในการดึงดูดให้เกิดกิจการต่อเนื่อง จากการขนส่งทางทะเลอุตสาหกรรมการค้าและธุรกิจต่าง ๆ ”

ความสอดคล้องของศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดในการลงทุน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับนโยบายโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีปรากฏในร่างรายงานการศึกษาและจัดทำแผนลงทุนจังหวัดสุราษฎร์ธานีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งจัดทำขึ้นเมื่อเมษายน 2537 ดังนี้

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ถูกกำหนดเป็นเมืองศูนย์กลางทางอุตสาหกรรมของภาคใต้ตอนบน มีวัตถุดิบ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี : ขุมปัญญารองรับการพัฒนาภาคใต้ตอนบน

ทางเกษตร แร่ธาตุ การประมง แรงงาน การคมนาคม
ขนส่งสะดวก การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขต
อุตสาหกรรม แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพียงพอที่
จะพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ
และด้วยเหตุที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นพื้นที่ในโครงการ
พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคใต้ มีสะพานเศรษฐกิจผ่าน
80% ของพื้นที่ ทำให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาอุตสาห-
กรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมัน,ก๊าซธรรมชาติ การขนส่ง

คลังสินค้า การบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ดังนั้นการเตรียม
ความพร้อม และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ
ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอ แล้วก็
จะทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีศักยภาพต่อการพัฒนา
และเป็นเมืองศูนย์กลางของภาคใต้ตอนบนในทุก ๆ
ด้านดังกล่าว

บางทัศนะเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนา ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สอรัฐ มากบุญ รองประธานโครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

๑ มองถึงความพร้อมในการพัฒนาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างไร

- ในแง่ของสถาบันการศึกษา มองได้หลายแง่ ทางกายภาพเป็นเมืองที่ได้เปรียบจังหวัดอื่น คือ
 1. ทางกายภาพ มีชายฝั่งทะเล มีเกาะสวยงาม พื้นที่อำเภอบ้านดอนมีสัตว์น้ำเป็นศูนย์กลางการคมนาคม เป็นศูนย์รวมของส่วนราชการ เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา เกิดโครงการนิคมอุตสาหกรรมบ้านนาเดิม โครงการเขาเทเอร์นชิบอร์ตสะพานเศรษฐกิจ 80 % ผ่านสุราษฎร์
 2. ประวัติความเป็นมา พื้นที่เป็นศูนย์กลางอาณาจักรศรีวิชัยเช่น อำเภอไชยา อำเภอกาญจนดิษฐ์
 3. ธุรกิจ อยู่ในตัวบุคคล กับระบบการจัดการ
 - ตัวบุคคล ในจังหวัดสุราษฎร์มีศักยภาพ ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูง มีการเกื้อกูลกัน ได้มีการจัดตั้งหอการค้ากระทรวงอุตสาหกรรม การธนาคาร การท่องเที่ยวมูลนิธิ ชมรม พยายามที่จะช่วยกันหาหนทางในการพัฒนาสุราษฎร์ให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การรวมพลังไม่เหนียวแน่นนัก เพราะภารกิจงานประจำมาก การช่วยเหลือสังคมเป็นเรื่องที่ยังมีปัญหา

๒ กลุ่มธุรกิจที่เข้ามาจากภายนอกมีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มภายในบ้างหรือไม่

- ไม่มีปัญหา ไม่แข่งขันกัน เป็นธุรกิจคนละประเภท เดิมทำไม้ เหมือนแร่ โรงแรม นักธุรกิจต่างจังหวัดเน้นอุตสาหกรรม เช่นแปรรูปไม้ยางพารา

๓ ในแง่ของชาวบ้านมองการมีนิคมอุตสาหกรรมอย่างไรบ้าง

- ด้านชาวบ้านอาจแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกที่เป็นชาวบ้านจริง ๆ คงประกอบอาชีพตามวิถีชีวิตเดิมของเขา ยังไม่ตื่นตัว ไม่ได้มองอนาคตของเขาว่าจะเป็นอย่างไร กลุ่มที่สองเริ่มเห็นอันตรายจากอุตสาหกรรมซึ่งได้มีการจัดตั้งเป็นชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำตาปีซึ่งได้รับการยอมรับจากส่วนราชการ การรวมกลุ่มมีเยาวชน นักวิชาการคบดี กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มรณรงค์รักษาป่าไม้ ไม่เห็นด้วยกับการสร้างเขื่อน จริง ๆ แล้วมีความขัดแย้งกัน กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างเขื่อนและกลุ่มที่เห็นด้วยกับการสร้างเขื่อนแต่เริ่มลดน้อยลง

๑ สำหรับองค์กรเอกชน (N.G.O) ในสุราษฎร์ธานี มีบทบาทอย่างไรบ้าง

- ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีน้อย แต่องค์กรเอกชนมีส่วนเสริมสร้างศักยภาพชาวบ้าน เห็นประชาชนในพื้นที่รอบนอก ร่วมกันทำกิจกรรม เช่น อำเภอกาบัง อำเภอยาเริง คงต้องดูอีกระยะหนึ่งว่าจะสำเร็จหรือไม่

๒ ในสถานบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา มีความพร้อมในการรับรู้ การช่วยแก้ปัญหาอย่างไร

- สถาบันการศึกษาอาจมองเป็น 2 แบบ คือ ในระบบหลักสูตรสิ่งแวดล้อม นอกกรอบเป็นกิจกรรมของนักศึกษา ในการที่จะให้ช่วยดูสิ่งแวดล้อม

๓ ทางด้านการวิจัยปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการอย่างไร

- สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการศึกษาวิจัยเรื่องอ่าวบ้านดอนในทุกเรื่อง มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลอ่าวบ้านดอน ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเฝ้าระวังตรวจสอบ ดูแลน้ำของสุราษฎร์ แม่น้ำตาปี การศึกษาสภาพแวดล้อมอ่าวบ้านดอน ของมูลนิธิโตโยต้า ปี 37 การศึกษาเฉพาะรายกรณี เช่น กรณีน้ำเสียในแม่น้ำพุมดวงว่าเกิดจากการตั้งโรงเหล้าหรือไม่ เป็นต้น

๔ ในด้านความปลอดภัย หรือกลุ่มอิทธิพลในจังหวัดที่เคยเป็นข่าวในอดีต ปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง

- ไม่มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยโดยภาพรวม กลุ่มอิทธิพลเท่าที่เข้าใจว่ามีในอดีตอย่างกลุ่ม 5 เสือ เป็นการรวมกลุ่มเพื่อประกอบธุรกิจมากกว่าสุราษฎร์เป็นเมืองที่ต้อนรับคนภายนอก ปัญหาที่มีบ้างก็เป็นเรื่องอาชญากรรมธรรมดา

๕ ในภาครัฐการ มีความรู้สึกร้อยไร ต่อการพัฒนา และการเตรียมการรองรับ

- ต้องดูที่ประเด็นมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ข้าราชการในจังหวัดสุราษฎร์ได้รับการกลั่นกรองในระดับหนึ่ง จึงได้ข้าราชการที่มีความตั้งใจ มีศักยภาพที่ดีกว่า ในความคิดเห็นส่วนตัวข้าราชการที่เข้าใจปัญหาและตั้งใจที่จะพัฒนามีสภาพที่ดีกว่าเหนือกว่า มีบางส่วนที่ไม่ทุ่มเทกันมากนัก ซึ่งเป็นเรื่องปกติของข้าราชการปัจจุบัน มาตรฐานของเราเป็นเรื่องใหญ่ในการพัฒนาคน โดยระบบนั้นไม่อาจตอบสนองได้เต็มที่ เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องเปลี่ยนระบบ แก่ที่ระบบ แก่ระบบราชการไม่ได้ต้องมีระบบคู่ขนาน ชาวสุราษฎร์ต้องการให้คนของรัฐทำงานมากกว่านี้ ต้องมีมาตรการอย่างไร ในทางการเมือง ส.ส. สุราษฎร์ก็เป็นประโยชน์ต่อจังหวัด แต่เขาคงจะมองภาพรวมในระดับภาคหรือประเทศ ไม่ใช่ทำเพื่อจังหวัดตนอย่างเดียว

ในทางด้านอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมจะเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในอนาคตในการพัฒนาการลงทุนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงได้อนุมัติสร้างนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อำเภอบ้านนาเดิม เนื้อที่ประมาณ 4,143 ไร่ (เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2537)

รายงานการประชุมเรื่อง “โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี” เมื่อเดือนสิงหาคม 2537 รองผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า “สุราษฎร์ธานีมีโอกาสหลาย ๆ ด้านของการเป็นจังหวัดศูนย์กลางอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 เมื่อเทียบกับจังหวัดข้างเคียง โดยรอบประกอบกับในปัจจุบันการนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้ดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น โดยการสร้างนิคมอุตสาหกรรมเป็นตัวนำการพัฒนาเพื่อรองรับนักลงทุน เป็นการล่อหน้า ทดแทนแนวทางเดิมที่รอความพร้อมของโรงงานอุตสาหกรรมที่จะมาลงทุนในจังหวัดก่อน จึงจะตัดสินใจลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม”

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า พื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสม เนื่องจากตั้งอยู่บนถนนสายหลัก (ทางหลวงหมายเลข 4) ไม่ไกลจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ซึ่งมีถนนกระบี่-ขนอมตัดผ่าน ใกล้สนามบิน (ประมาณ 25 กม.) ไม่ไกลจากเมืองสุราษฎร์ธานี (ประมาณ 40 กม.) มีพื้นที่มากพอที่จะแบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมแต่ละประเภทใกล้แหล่งน้ำใกล้แนวสายไฟแรงสูง (ประมาณ 8 กม.) และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมยังมีความสอดคล้องกับส่วนราชการอื่นเช่นสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบนได้จัดตั้งขึ้นที่สุราษฎร์ธานี เพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรมแล้ว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดตั้งวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยมีการจัดตั้งคณะอุตสาหกรรมภาคใต้ตอนบนในปีงบประมาณ 2539 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้กำหนดเขตเศรษฐกิจ

เมืองร้อยเกาะ

เกาะร้อย

หอยใหญ่

ใต้ถุน

แหล่งธรรมะ

พิเศษภาคอุตสาหกรรมซึ่งจะตั้งนิคมอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากยางพาราและไม้ยางพาราอุตสาหกรรมผลิตถ่านกัมมันต์จากกะลามะพร้าว อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลและอุตสาหกรรมห้องเย็น เป็นต้น

สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในปี 2535 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีประมาณ 1.2 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุยประมาณครึ่งหนึ่ง คือ 601,737 คน ในจำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 55 % หรือ 333,402 คน นอกจากเกาะสมุยแล้วจังหวัดสุราษฎร์ธานียังมีสถานที่ท่องเที่ยวอีกหลากหลายนับแต่ชายหาดที่สวยงามของเกาะพัง

เกาะเต่า จนถึงสวนโมกขพลาราม ที่มีชื่อเสียง นับรวมสถานที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวมีมากถึง 57 แห่ง และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในแผนลงทุนจังหวัดสุราษฎร์ธานีจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (เมษายน 2537)สรุปว่า

“แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด จึงเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนผืนดิน ซึ่งกระทำได้โดยการลงทุนในด้านการคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวก่อน เพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ส่วนเกาะสมุยซึ่งมีการพัฒนาแล้วก็ควรส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการรักษาความงามตามธรรมชาติของชายหาดโดยจัดให้มีการกำจัดน้ำเสียและขยะอย่างถูกวิธี นอกจากนี้ เพื่อขยายฐานของจำนวนนักท่องเที่ยวควรพัฒนาการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ เข้าด้วยกัน เช่น ภูเก็ต - สุราษฎร์ธานี - หาดใหญ่ - สงขลา ซึ่งอาจจัดรูปแบบ เป็น (Package Tour) การจัดบริการสนับสนุน เช่น การบริการเรือเช่าและรถเช่าตลอดจนสร้างเอกลักษณ์ของเมืองสุราษฎร์ธานีให้เด่นขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งในเรื่องอาหาร เช่น หอยนางรม และการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก งานหัตถกรรมต่าง ๆ เช่น ผ้าไหม พุมเรียง จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง”

คนท้องถิ่น: จะให้ขึ้นรถไฟเที่ยวสุดท้ายหรือ?

สถาบันการศึกษาจะอยู่อย่างไร?

คนท้องถิ่นจะอยู่อย่างไร?

จะให้ชาวบ้านขึ้นรถไฟเที่ยวสุดท้ายหรือ?

เหล่านี้คือคำถามและข้อสงสัยที่ก้องดังขึ้นในหมู่บ้าน นักวิชาการและปัญญาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับความเจริญ การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสุราษฎร์ธานี ตามแผนการต่าง ๆ ที่รัฐพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น

อาจารย์เนาวริน ชนะทัฬหะ แห่งคณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยสุราษฎร์ธานี กล่าวถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นว่า

“ควรจัดการศึกษาเรื่องท้องถิ่นของเราให้ชัดเจน ต้องมองภาพไปข้างหน้าไม่ใช่มีแต่ประวัติศาสตร์ อย่างเช่นภาควิชาสังคมวิทยา นักศึกษาวิชาเอกพัฒนาสังคมได้ศึกษาชีวิตรอบอ่าวบ้านดอนว่าเป็นอย่างไร คำตอบส่วนหนึ่งว่ารายได้ของชาวบ้านเมื่อเทียบกับในอดีตมีรายได้ดีกว่า แต่รายได้จะชดเชยกับสิ่งแวดล้อมที่เสียไปได้หรือไม่ ทางราชการมักดูแลตัวเลข ไม่ได้ใช้วัฒนธรรมวิถีชีวิตเข้าไปตัดสินกรณีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบ้านนาเดิม(บ้านควนท่าแร่ หมู่ที่ 1 ตำบลทรัพย์ทวี อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ซึ่งอยู่ต้นน้ำ คนรอบอ่าวบ้านดอนจะได้รับผลกระทบอย่างไร คนบ้านนาเดิมได้ตัดสินใจด้วยตัวเองหรือไม่ แรงงานอาจเลื่อนไหลมาตามทักษะคนในพื้นที่คงเป็นไปได้แต่ยากเท่านั้น”

อาจารย์เนาวริน ชนะทัฬหะ ยังกล่าวถึงสภาพปัญหาและเรื่องที่น่าเป็นห่วงของจังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกหลายประเด็น อาทิ เช่น :

- คนสุราษฎร์ธานี ไม่ได้เตรียมตัว เป็นเมืองที่โตเร็ว ชาวบ้านจริง ๆ ไม่มีโอกาสรับรู้การเปลี่ยนแปลง

- ผังเมือง ไม่ได้เตรียมวางผังไว้ให้ดี พอมีหมู่บ้านจัดสรร เทศบาลไม่ได้เข้าไปดูแล เทศบาลมีเขตควบคุมจำกัดในขณะที่เมืองขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว โรงงานเล็ก ๆ ผุดขึ้นเร็วมาก

- โครงสร้างพื้นฐานของสุราษฎร์ธานีไม่ดีและมีความพร้อมพอที่จะรองรับการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจและ

นายเดโช บุญชูช่วย : ปัญญาชนท้องถิ่นผู้ห่วงใยมรดกวัฒนธรรม

อุตสาหกรรม

- ในทางสังคม สุราษฎร์ธานีเผชิญปัญหาเกี่ยวกับคนต่างถิ่นที่เข้ามา ไม่มีการกีดกันจากคนในท้องถิ่น กว่าหนึ่งทศวรรษที่กลุ่มธุรกิจใหม่เข้ามาทำให้สุราษฎร์ธานีเติบโตอย่างรวดเร็ว ปัญหาอาชญากรรมและโจรผู้ร้ายมีมากขึ้น กลุ่มธุรกิจที่มีบทบาทเด่น เช่น กลุ่มจักรพรรดิ กลุ่ม 5 เสือสัมพันธ์ มีการโยกโยนเป็นเครือข่าย เชื่อมต่อกับกลุ่มการเมือง “เล่นการเมืองแบบไม่เล่น”

- การพัฒนาช่วยคนท้องถิ่นหรือไม่ จะเห็นว่าคนที่เขาทำอยู่แล้วเขาได้โอกาส รัฐเข้ามาก็คือเป็นการเสริมกลุ่มเดิมที่ทำธุรกิจอยู่แล้ว คนที่เข้ามาเขารักท้องถิ่นบ้างหรือไม่ก็ผลประโยชน์

- ทำอย่างไรให้องค์กรต่างๆ ที่เข้ามาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่กลุ่มท้องถิ่น กลุ่มที่ทำเศรษฐกิจอยู่ในขณะนี้องค์กรเอกชนกลุ่มข้าราชการที่เป็นมานาน ได้มีส่วนร่วมในการรักษาดูแลท้องถิ่น ดังเช่น โครงการสะพานเศรษฐกิจที่จะเข้ามา เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ยังไม่รู้อะไรมากนัก การเตรียมคนงบประมาณไม่ชัดเจน

ฯลฯ

หากมองในแง่ของวัฒนธรรมโดยเฉพาะบทบาทของวัฒนธรรมในการพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คุณเดโช บุญชูช่วย นักธุรกิจ และนักวิชาการท้องถิ่นอาวุโส ได้สะท้อนแนวคิดต่อบทบาทของวัฒนธรรมในการพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เอาไว้อย่างน่าสนใจว่า

“หลายประเทศมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนและระบบการศึกษาว่าจะเป็นแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรมได้ดีที่สุด โดยนำเนื้อหาทางวัฒนธรรมบรรจุไว้ในหลักสูตร วิธีการนี้แม้ประเทศไทยเราได้นำมาใช้แล้ว แต่ก็เป็นที่ประจักษ์ว่า รัฐมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญจึงไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาในส่วนรวมขึ้นได้ สภาพสังคมปัจจุบันถึงเกิดภาวะ “ทันสมัยแต่ไม่พัฒนา” “รายได้ต่ำแต่สนิยมสูง” เพราะไม่ได้มีการพัฒนาวัฒนธรรมควบคู่กันไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยยึดเอาวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน แต่ไปลอกเอาวิธีการและกระบวนการพัฒนาของประเทศที่มุ่งค้ำทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นตัวอย่าง ยิ่งการมุ่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยมิได้คำนึงพื้นฐานทางวัฒนธรรมของสังคมนั้นจะยิ่งทำให้ความบกพร่องที่เกิดจากการลอกแบบในการพัฒนามากยิ่งขึ้น.....

ชาวสุราษฎร์ธานีจึงเจริญก้าวหน้าแบบ “ทันสมัยแต่ไม่พัฒนา”

ใช้เต็มไปยา: จากดินเป็นไฟแดงอันลือชื่อของชาวสุราษฎร์ธานี

ปัญหาเศรษฐกิจคือคนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรอยู่อย่างอดอยากมีการว่างงานมาก ในชนบททางไกลความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินมีน้อย เกษตรกรที่ยั่งยืนประหยัด เช่น มีสวนยางเป็นร้อยไร่หนี้ไม่พ้นภัยจากการ “ขอค่าคุ้มครอง” ในเมืองมีปัญหาวัยรุ่นที่เป็นอาชญากรและโสเภณีมากมาย เนื่องด้วย “รายได้ต่ำรายสูง” กลับกลายเป็นต้องทอดทิ้งสังคมเกษตรมุ่งเข้าสู่ตลาดแรงงานในเมือง เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น

แม้ในหมู่คนมีการศึกษา ปัญหาเรื่องการทำงานทำในจังหวัดนี้ก็เป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมเสื่อมทรามได้ชัดเจน เช่น ปรากฏว่ามีนักเรียนนักศึกษาหนุ่มสาวที่เรียนจบบ้างไม่จบบ้างเป็นโจรปล้นจักรยานยนต์ จนถึงพระสงฆ์ หญิงสาวที่เรียนมาครึ่ง ๆ กลาง ๆ ก็อยู่อย่างคนชนบททำงานแบบหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดินไม่ได้ อิทธิพลวัฒนธรรมเลวร้ายจากภาพยนตร์ไทย ละครโทรทัศน์ชักนำไปสู่ความเพ้อฝัน ปฏิเสธความเป็นอยู่อย่างคนไทยในชนบทยอมไปเป็นหญิงบริการตามร้านอาหาร ภัตตาคารสถานเสริมสวย และโรงแรมเพื่อจะได้แต่งตัวสวย ไม่ได้คำนึงถึงอนาคตเพราะเสื่อมวลชนของเราไม่ได้สอนให้คนรู้ว่าคุณค่าไฝฝืนนั้นดังงามความเพ้อฝันนั้น

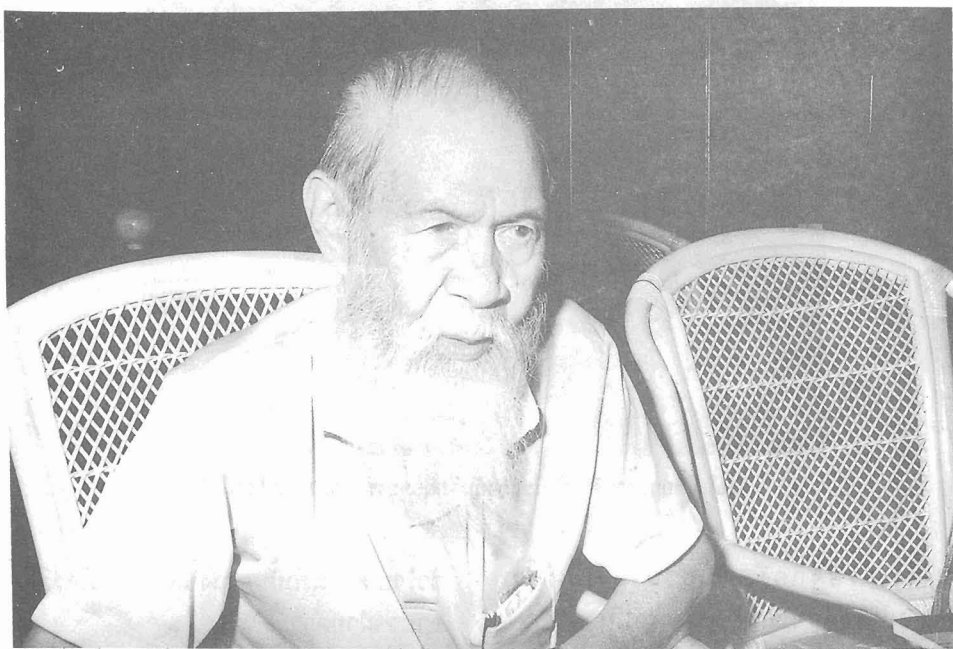
ชั่วร้าย ความรักนั้นสูงส่ง และความใคร่คือต้นเหตุเป็นอำนาจฝ่ายต่ำ”

แม้ “ทักษิณคดี” จะยังไม่มีบทสรุปสำหรับสุราษฎร์ธานีในวันนี้ แต่ในยุคของกระแสโลกาภิวัตน์และห้วงเวลาสังคมเปลี่ยนผ่านเช่นนี้ กลไกทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองจะต้องถูกปรับเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมโลก เพียงแต่เราจะตั้งรับและปรับปรนอย่างมีสติรู้เท่าทันและทันการณ์อย่างไรเท่านั้นจึงจะสามารถนำการพัฒนาและความเจริญมาสู่ท้องถิ่นในลักษณะเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อคนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของแผ่นดินและทรัพยากรอันมหาศาล

ก่อนจากสุราษฎร์ธานี “ทักษิณคดี” ได้แวะเยี่ยมและแลกเปลี่ยนทัศนะ กับคนของแผ่นดินท่านหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าสามัญชนท่านนี้เป็นดังภาพลักษณ์และองค์รวมของจิตวิญญาณการต่อสู้เพื่อชาวบ้านและการได้มาซึ่งความเป็นธรรมในสังคม

ลุงเชื้อ กาฟแก้ว ในวัย 82 ปี คือตำนานบอกเล่าของคนสุราษฎร์ธานีที่ยังมีลมหายใจและเต็มเปี่ยมด้วยศรัทธาในพลังของประชาชน

บันทึกสั้น ๆ ต่อไปนี้ คือคำบอกเล่าและการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่าง “ทักษิณคดี” กับลุงเชื้อ กาฟแก้ว

เชื้อ กาฟแก้ว : นักสู้ประชาชนในวัย 82 ปี

ลุงเชื้อ กาฟแก้ว ในวัย 82 ปีวันนี้ พำนักอยู่ ณ บ้านเลขที่ 354 ถนนดอนนก อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2456 ศึกษาทางช่าง เข้าเป็นครูครั้งแรกที่โรงเรียนฝึกหัดครูสงขลาปี 2476 เกิดขัดแย้งทางความคิด จึงเป็นผู้นำเดินขบวนขับไล่ ม.ล. ชั่ง สนิทวงศ์ อาจารย์ร่วมสถาบัน นับว่าเป็นการเดินขบวนครั้งแรกของประเทศไทย

ลุงเชื้อ กาฟแก้ว เข้ารับราชการในฐานะนายช่างก่อสร้างอีกหลายหน่วยงาน เช่น กรมทางหลวงเทศบาล แต่มักจะอยู่ไม่ได้นานเพราะขัดแย้งทางความคิดและเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงออกจากการมารวบรวมเพื่อน ๆ ที่มีแนวคิด และอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันก่อตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคแรงงาน” โดยลุงเชื้อ กาฟแก้ว ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค ในปี 2511 เคยสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง 5 ครั้ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ กระนั้นก็ตาม อุดมการณ์ทางการเมืองของลุงเชื้อก็ไม่เคยเปลี่ยนแปลง ภาพของนักต่อสู้เพื่อประชาชนกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปในที่สุด ลุงเชื้อ กาฟแก้วถูกจับในข้อหาคอมมิวนิสต์ถึง 3 ครั้ง แต่ก็ผ่านพ้นมาได้ ด้วยข้อเท็จจริงและหัวใจที่เปี่ยมล้น ต่อการเสียสละเพื่อประชาชน

ปี 2518 ตั้งพรรคการเมืองอีกครั้งชื่อพรรค “ศรีอาริยะ” โดยมีฐานของพรรคอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส มี ดร. ปาน พนมยงค์ และคุณหญิงพูนสุข พนมยงค์ เป็นที่ปรึกษา แต่ไม่ประสบผลสำเร็จต้องล้มเลิกพรรคการเมืองไปในที่สุด แต่สมาชิกแกนนำของพรรคยังพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์และวิพากษ์ทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับการออกไปปราศรัยเป็นแกนนำ และชี้แจงต่อประชาชนเข้าร่วมต่อสู้กับขบวนการของประชาชนตลอดมาบ่อยครั้งที่คณะกรรมการพรรคทำหนังสือเพื่อชี้แนะทางตั้งต่อรัฐบาลชุดต่าง ๆ ที่เข้ามาบริหารประเทศในกรณีการดำเนินนโยบายผิดพลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ลุงเชื้อ กาฟแก้วเล่าว่า ประชาชนมีปัญหาที่ไหนไปที่นั่น เหนือจรดใต้ ตะวันตกจดตะวัน ออก รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เชิญไปพูด ทั้งเรื่องการเมือง การอนุรักษ์ธรรมชาติยาเสพติดหรือแม้แต่เรื่องยาสมุนไพรที่ลุงเชื้อ กาฟแก้ว มีความรู้เป็นอย่างดี

ก่อนจาก-ลุงเชื้อ กาฟแก้ว ได้ให้ทัศนะต่อการเมืองปัจจุบันว่า “การต่อสู้ของพรรคการเมืองเวลานี้ไม่ตรงเป้าหมายของคำว่านักการเมืองเพราะนักการเมืองมีนิยามเฉพาะนั่นคือ นักการเมืองคือผู้อุทิศชีวิตเพื่อรับใช้ชาติประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อยังความยุติธรรมและความสมบูรณ์พูนสุขความอยู่ดีกินดีของมวลมนุษย์ จะต้องยอมสละประโยชน์ตนเพื่อส่วนรวม เหนือสิ่งอื่นใดคือชาติ เหนือชาติคือมนุษยชาติ ผู้มีอุดมคติเช่นนี้เท่านั้นที่จะเป็นนักการเมือง”

และนี่คือทัศนะต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของสุราษฎร์ธานีลุงไม่ต้องการสังคมอุตสาหกรรมแต่ต้องการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมควรเกิดเพื่อรองรับผลิตผลเกษตรสิ่งที่ได้มาไม่เท่าเสียไป นายทุนเป็นผู้ได้ทรัพยากรสูญเสียไป ประชาชนไม่ได้อะไร แต่คนกลางชาวบ้านได้รับนิคมอุตสาหกรรมไปเลือกที่ศูนย์รวมของชาวบ้าน ทำไมไม่ไปเลือกที่ตรงอื่น เชื้อนเชื้อวลานว่า จะให้น้ำเกษตรกรเป็นแสนไร่ แล้วเป็นอย่างไร รัฐบาลเอาแต่ได้ สร้างโรงไฟฟ้า สร้างเขื่อน เอาผลประโยชน์ไปขาย ไม่ได้คิดถึงผลเสียที่จะตามมา

ลุงเชื้อ กาฟแก้ว วันนี้ยังคงเฝ้ามองความเปลี่ยนแปลงของสุราษฎร์ธานีอยู่อย่างใกล้ชิด - แต่เราต้องจากมา

ชุมพร : ประตูลู่ภาคใต้

ชุมพรเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ และเป็นตอนที่แคบที่สุดของแหลมมลายูหรือแหลมทอง

เมืองชุมพรมีลักษณะคล้ายกับเป็นประตูบ้านของภาคใต้ และนับเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองหนึ่ง มีชื่อปรากฏมาตั้งแต่พุทธศักราช 1089 แล้ว โดยมีฐานะเป็นเมืองสิบสองนักษัตรของนครศรีธรรมราชใช้รูปแพะเป็นตราเมืองคือเป็นเมืองหน้าด่านฝ่ายเหนือของภาคใต้ และเคยมีเมืองขึ้น คือเมืองปะทิว เมืองท่าแซะ เมืองตะโก เมืองหลังสวน เมืองตระหรือกระบุรี และเมืองมะลิวัน นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในทางยุทธศาสตร์เช่น ครั้งศึกพระเจ้าปดุง เมื่อ พ.ศ. 2328 พม่าเคยยกทัพเข้าตีเมืองระนอง กระบุรี และเลยเข้ามาเผาเมืองชุมพร จากนั้นก็ยกทัพต่อไปยังเมืองไชยา

และเมืองนคร แต่ในที่สุดคนไทยก็สามารถขับไล่พม่าแตกพ่ายไป ในสมัยรัชกาลที่ 2 ชุมพรก็ถูกพม่ายึดไปอีก แต่กองทัพจากกรุงเทพฯ ก็ยึดคืนมาได้จนถึงรัชกาลที่ 5 โปรดให้แบ่งการปกครอง เป็นแบบมณฑลเทศาภิบาลและตั้งเป็นมณฑลชุมพร ต่อมาเปลี่ยนเป็นมณฑลสุราษฎร์ธานี ครั้นเมื่อยุบมณฑลสุราษฎร์ธานีแล้วชุมพรจึงไปขึ้นกับ มณฑลนครศรีธรรมราชภายหลังมีฐานะเป็นจังหวัด

เส้นทางข้ามคาบสมุทรไทย

การเดินทางติดต่อระหว่างทะเลอันดามันกับทะเลจีนตอนใต้ในอดีต นอกเหนือจากการเดินเรือผ่านช่องแคบมะละกาโดยอ้อมแหลมมลายูแล้วยังมีเส้นทางบกเดินข้ามสมุทรไทยอยู่หลายทาง

เฉพาะเขตเมืองชุมพร ได้แก่ เส้นทางกระบรี-ชุมพร ซึ่งนับเป็นเส้นทางข้ามคาบสมุทรที่สั้นที่สุด

อาจารย์มานิต วัลลิโกดม เขียนไว้ในเรื่อง
“สภาพของอาณาจักรต่าง ๆ ในภาคใต้ของประเทศไทยก่อนศรีวิชัยมีอำนาจ” เล่าถึงเส้นทางข้ามคาบสมุทรจากกระบรีมาชุมพรที่นักโบราณคดีต่างก็ได้
สอบค้นแล้วว่า “ช้างใต้เมืองมริดลงมามีแหลมวัดตอเรีย
กับปากแม่น้ำจัน ในลำน้ำเป็นที่ตั้งเมืองกระบรี
(ปัจจุบันเป็นอำเภอในจังหวัดระนอง) อันเป็นต้นทาง
เดินข้ามแหลมไปยังเมืองชุมพรที่แม่น้ำท่าตะเภาใน
อ่าวไทย ใช้พาหนะช้างกับม้าเป็นเวลา 2 วัน จาก
ปากจันลงมาเป็นอ่าวเมืองระนอง ทางใต้เมืองระนอง
ลงมาราว 15 กิโลเมตรถึงตำบลบ้านราชกูด มีเส้น
ทางเดินเรียบไหล่เขาไปประมาณ 20 กิโลเมตรถึง
อำเภอพะโต๊ะที่ริมแม่น้ำหลังสวนที่ท่าเรือโบราณ
เรียกท่าเรือพ่อตาจีนจอด เป็นที่ขนถ่ายสินค้าลงไป
มาระหว่างลำน้ำหลังสวนกับอ่าวไทยที่อำเภอหลังสวน
จังหวัดชุมพรในทุกวันนี้มีถนนถาวรตัดเรียบลำน้ำ
หลังสวนฝั่งเหนือมาประสานกับถนนเพชรเกษมที่
บ้านควนหินม้าย อำเภอหลังสวน ระหว่างกฤษฎา
สร้างถนนสายนี้ได้พบเครื่องมือหินใหม่เป็นจำนวนมาก”

**ปัจจุบันเรือประมงไทยที่ไม่ต้องการอ้อม
แหลมให้เสียเวลา เมื่อหน้าท่าประมงก็ใช้วิธี บรรทุก
เรือขึ้นฝั่งมาลงแม่น้ำกระบรีที่ระนอง แล้วล่องเรือ
มาออกที่อ่าวไทยที่ปากน้ำหลังสวนชุมพร**

**สะพานเศรษฐกิจชุมพร - ระนอง : ความ
คาดหวังในการสานต่อเส้นทางข้ามคาบสมุทรไทย**

แนวความคิดเรื่อง สะพานเศรษฐกิจชุมพร -
ระนอง ถูกจุดประกายขึ้น จากการสัมมนาเรื่อง “3
สะพานเศรษฐกิจ : ทางเลือกใหม่ของการพัฒนา
ภาคใต้” โดยหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจและกองทัพ
ภาคที่ 4 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2536 ที่จังหวัด
สุราษฎร์ธานี ดังได้กล่าวไว้ในตอนต้น

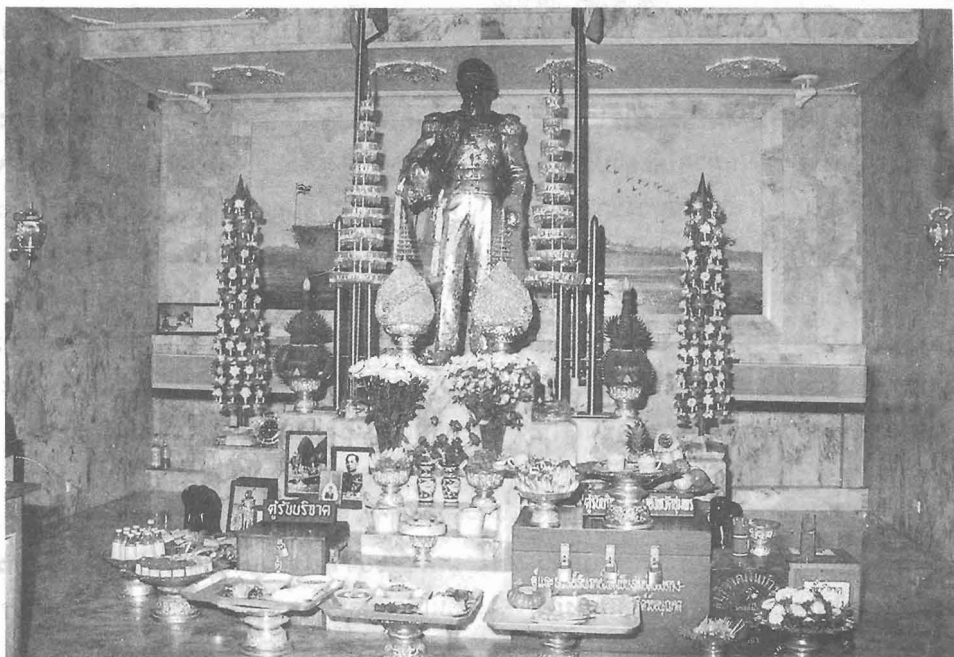
แม้คำตอบของทางรัฐบาล สำนักงานคณะ
กรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้และสำนัก
งานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ จะมีทางเลือกและคำตอบอยู่แล้วว่าจะเลือก
ดำเนินการในเส้นทางไหน แต่เราก็ควรได้พิจารณาถึง
ศักยภาพและความพร้อมของจังหวัดชุมพรทางด้าน
การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรม

อย่างน้อยการผลักดันร่วมกันระหว่างหอ
การค้าจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนองก็น่าจะเป็นคำ
ตอบและเป็นส่วนบ่งบอกได้บ้างบางประการ

“การร่วมกันผลักดันของจังหวัดชุมพร ซึ่งเรา
ดึงหอการค้าจังหวัดระนองเข้าร่วมด้วยนั้น เรามองถึง
ผลระยะยาว เรามองถึงการเปิดเส้นทางการค้ากับ
อินโดจีนและพม่า รวมทั้งประเทศในมหาสมุทรอินเดีย
ที่ผ่านมา เราสูญเสียโอกาสครั้งสำคัญต่อการล้มเลิก
โครงการขุดคอคอดกระ เพราะปัญหาทางด้านความ
มั่นคงของประเทศ แต่ปัจจุบันยุทธศาสตร์การค้า
โลกที่กำลังแปรเปลี่ยนส่งผลให้เราต้องปรับตัว
การปรับเส้นทางชุมพร - ระนอง เป็นการเปิดประตูสู่
การค้าระหว่างประเทศเท่านั้น”

นี่คือคำกล่าวยืนยันของคุณสมกิจ อนันตเมฆ
ประธานหอการค้าจังหวัดชุมพร เช่นเดียวกับคำให้
สัมภาษณ์ของคุณรวมศักดิ์ ตันวโรภาส หัวหน้าสำนัก
งานจังหวัดชุมพร ต่อ “ทักษิณคดี” ที่ว่า

“เราดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาเศรษฐกิจ 3 จังหวัดภาคใต้ตอนบน (ชุมพร -
ระนอง - สุราษฎร์ธานี) ผลประโยชน์ประมงเป็นหลัก
ใหญ่ของชุมพร 8 พันล้านบาทมาจากการประมง
ทำเทียบเรือต้องเกิดที่ชุมพร ด้านการท่องเที่ยวอาจจะ
ยังมีอุปสรรคด้านถนนหนทาง ต่อไปจะมีถนน 4 เลน
จากกรุงเทพฯ กำลังจะมีโรงแรมชั้นหนึ่งที่ปะทิว ทำให้
เรามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและเร่งดำเนินการ
เตรียมความพร้อม มีปัญหาสำคัญในเรื่องโทรศัพท์
และขาดการประชาสัมพันธ์ ด้านอุตสาหกรรมจะ

พระรูปกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ : เสด็จเดี่ยวของชาวชุมพร

ขยายเป็นเขตอุตสาหกรรมเรามีโรงงานกึ่ง สับปะรด
ด้านการเกษตร เรามีสวนผลไม้ กล้วย เงาะ ที่สา-
มารทขยายพื้นที่ ด้านชาวบ้านมีความพร้อม...

เราอาศัยประสบการณ์จากจังหวัดอื่นมาแก้
ปัญหา สำหรับปัญหาเรื่องความเดือดร้อนของ
ชาวบ้านจากภัยพายุภัย เมื่อปี 2532 สามารถแก้
ปัญหาได้ 80% ปัญหาตอนนี้คือการปลูกยางพารา
ปลูกไม่ผลที่ยังไม่ได้รับผล ชาวบ้านยังคงมีหนี้สินกับ
อ.ก.ส. ในพื้นที่อำเภอท่าแซะนั้นปลูกกาแฟชาวบ้าน
ได้รับผลแล้ว และจำเป็นต้องมีโครงการพัฒนาใน
ระยะยาว เช่น ถนนการเกษตรเพื่อรองรับผลผลิต
โครงการขุดลอกคลองพังกัด โครงการอ่างเก็บน้ำ
คลองลั่นล่อ ขลประทานอำเภอท่าแซะ โครงการทำ
เทียบเรือ (แหลมคอเทียน-หาดทรายรี) ถนน 4 เลน
จากปากน้ำชุมพรไปฝั่งตะวันตกชุมพรจะมีปัญหา
ด้านแรงงาน โดยเฉพาะชาวพม่าที่เข้ามารับจ้างทำ

เรือประมง รัฐบาลต้องมีมาตรการในการแก้ปัญหาจะ
เอาอย่างไรต้องชัดเจน"

จากการรายงานผลการศึกษาแผนการลงทุน
จังหวัดชุมพร โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(สิงหาคม 2537) ได้วิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส
และข้อจำกัดของการลงทุนในจังหวัดชุมพรและได้
เสนอทิศทางการลงทุนของจังหวัด
ชุมพรเอาไว้ดังนี้

1. เร่งรัดโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้าน
การชลประทานเพื่อการเกษตรการก่อสร้าง และ
บูรณะทางหลวง การปรับปรุงประปา และโครงการ
สร้างท่าเรือสินค้าและโกดังสินค้า ตลอดจนการตั้ง
เขตอุตสาหกรรมพิเศษ

2. พัฒนาการท่องเที่ยว โดยจัดให้เป็น
ลักษณะรวมกลุ่มท่องเที่ยวหลายจังหวัดส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวตามทะเลหมู่เกาะต่าง ๆ

3. เพิ่มผลผลิตด้านเกษตรและพัฒนาอุตสาหกรรม ตราบเท่าที่คนชุมพรส่วนใหญ่ทำการเกษตร จำเป็นต้องเน้นกลยุทธ์เพิ่มผลผลิตการเกษตร ที่ตรงกับความต้องการของตลาด ไม่ติดแน่นกับเกษตรแบบดั้งเดิม และเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

4. ใช้ประโยชน์จากทำเลที่ตั้งของจังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง โดยจัดตั้งโครงการสะพานเศรษฐกิจอันดามัน และอ่าวไทย

นอกจากนั้นหากพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพบว่า มีแนวโน้มที่สูงขึ้น แม้จะได้รับผลกระทบจากพายุไต้ฝุ่นในปี 2532 แต่ก็ฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วจะเห็นได้ว่าในปี 2534 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมพรประมาณ 6.97 % ซึ่งสูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ (4.86 %) และของจังหวัดใกล้เคียง เช่น ระนอง (0.52 %) ประจวบคีรีขันธ์ (2.18 %) และสุราษฎร์ธานี (4.23 %) แต่ยังคงต่ำกว่าอัตราการเจริญเติบโตของประเทศ (7.88 %)

สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ข้อมูลของสนง. ททท. ภาคใต้เขต 5 ชี้ว่าจังหวัดชุมพรมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางบกและทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลที่สำคัญ ได้แก่ หาดทรายรี อ่าวทุ่งวัวแล่น นอกจากนี้จังหวัดชุมพรมีเกาะแก่งธรรมชาติที่ยังมีธรรมชาติบริสุทธิ์อีกมาก เช่น เกาะจรเข้ม เกาะไข่ เกาะทะลุ เกาะพิทักษ์ เป็นต้น ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญได้แก่ ศาลเจ้าพ่อกรมหลวงชุมพร น้ำตก และถ้ำธรรมชาติต่าง ๆ ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการลงทุนการท่องเที่ยวจังหวัดชุมพรจากรายงานแผนการลงทุนจึงสรุปโดยกว้าง ๆ ได้ว่า ต้องฟื้นฟูและพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและสถานที่พักผ่อนให้มีความสมบูรณ์ สนับสนุนการท่องเที่ยวของครอบครัว ในรูปของการพัก

ผ่อนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ ให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงบริการของสถานบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบทางด้านการท่องเที่ยว และให้มีบุคลากรประจำสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อทำหน้าที่ในด้านบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ให้มีการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด โดยทำแผ่นพับ เอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์ วิดีโอ โดยแจกจ่ายไปตามบริษัทท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

มหาวาตภัยไต้ฝุ่น “เกย์” : ถึงวันนี้ คราบน้ำตายังเกรอะกรัง

“ทักษิณคดี” เดินทางออกจากตัวเมืองชุมพร ผ่านไปทางท่ามะแซ-ปะทิวด้วยอยากรับรู้ถึงข่าวคราว และความเป็นไปของพี่น้องที่ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ในวันเวลาที่ผ่านเลยตั้งแต่เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2532 จนถึงวันนี้ก็ 5 ปี เต็มเข้าแล้ว เขายังยืนอย่างไร?

จากรายงานบรรยายสรุปข้อราชการจังหวัดชุมพร ปี 2537 กล่าวถึง มหาวาตภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 4 พฤศจิกายน 2532 ไว้ว่า

“พายุไต้ฝุ่นเกย์ได้เกิดขึ้นในทะเลจีนใต้ มีลักษณะเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2532 ก่อตัวเป็นพายุดีเปรสชันในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2532 อยู่ห่างจากฝั่งจังหวัดนราธิวาสประมาณ 150 กม. จากนั้นได้กลายเป็นพายุโซนร้อน มีทิศทางมุ่งเข้าหาฝั่งบริเวณเหนือแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราชในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2532 พายุโซนร้อนก่อตัวเป็นพายุไต้ฝุ่น “เกย์” โดยได้เปลี่ยน

ทิศทางเคลื่อนที่ไปทาง ตะวันตกเฉียงเหนือ จนกระทั่ง วันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 ได้เคลื่อนเข้าสู่ฝั่ง เวลา ประมาณ 10.30 น. ที่บริเวณ อำเภอปะทิว จังหวัด ชุมพร ด้วยความเร็วลมวัดได้ที่บริเวณใกล้จุดศูนย์ กลางประมาณ 120 กม. / ชั่วโมง พายุได้พัดกระหน่ำ 3 อำเภอของจังหวัดชุมพรคืออำเภอปะทิวอำเภอท่าแซะ และอำเภอเมืองชุมพร อย่างรุนแรงเป็นเวลาประมาณ 8 ชั่วโมงและลดกำลังลงเป็นพายุโซนร้อน จากนั้นได้ เคลื่อนตัวผ่าน อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง และประ เทศพม่าลงสู่ทะเลอันดามัน บ้านเรือนราษฎรเสียหาย 54,349 หลัง ราษฎรเสียชีวิต 517 คน เรือประมงเสีย หาย 1,033 ลำ สาธารณสมบัติของราชการเสียหาย ส่วนใหญ่ ได้แก่ ถนน สะพาน เหมือง / ฝ่าย โรงเรียน มัสยิด วัดและสถานที่ราชการ พื้นที่ป่าไม้เสียหาย ประมาณ 550,000 ไร่”

มูลค่าความเสียหายประมาณได้ไม่ต่ำกว่า

1 หมื่นล้านบาท และสภาพจิตใจของผู้รอดชีวิตใน เวลานั้น ล้วนตกอยู่ในความหดหู่ สิ้นเนื้อประดา ตัวไป ผลจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ทำให้ธุรกิจ ตลอดจน การดำเนินชีวิตของชาวชุมพรต้องเปลี่ยนแปลงไป แบบหน้ามือเป็นหลังมือ

“หาดทรายขาวสะอาดของจังหวัดชุมพร หลาย ๆ แห่งที่เคยคละคล้าไปด้วยนักท่องเที่ยวจาก ทุกสารทิศ กลับกลายเป็นสถานที่ที่ผู้คนทั่วไปไม่อยาก เข้าใกล้ เนื่องจากทนต่อกลิ่นซากศพผู้เสียชีวิตใน ทะเลซึ่งถูกคลื่นซัดเข้าสู่ฝั่งศพแล้วศพเล่าไม่ไหว ผู้เสียชีวิตเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นลูกเรือประมงชาว อีสานที่ว่ายน้ำไม่เป็น และคนงานที่ปฏิบัติงานหน้าที่อยู่ บนเรือซีเครตซึ่งเป็นเรือขุดเจาะน้ำมันขนาดใหญ่ใน อ่าวไทยของบริษัท ยูโนแคล (ประเทศไทย) จำกัด หลังจากซากศพผู้เสียชีวิตถูกลำเลียงไปเก็บไว้ยังวัด ต่าง ๆ ในจังหวัดชุมพร เพื่อรอญาตินำกลับไปบำเพ็ญ

ภาคใต้หลังประสบภัย “เกย์” ยังต้องฟื้นฟู และพัฒนาอีกยาวนาน

นางสำเนียง ยืนนาน : ผลพวงจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ในคืนวันที่ยังโดดเดียว

กุศลตามประเพณีนั้น มีพระภิกษุจำนวนไม่น้อยที่พร้อมใจกันสึกเป็นฆราวาส เนื่องจากทนต่อกลิ่นเ็นเหม็นของศพผู้เสียชีวิตที่ถูกนำมากองพะเนินเทินทึกภายในวัดไม่ไหว ผู้คนเกือบทั้งประเทศพากันขยายไม่อยากซื้อปลาจากท้องทะเลเหมือนเช่นเคย เพราะเกรงว่าอาจมีเนื้อหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของผู้เสียชีวิตตกค้างอยู่ในท้องปลา”

นี่คือภาพและผลจากพายุ “เกย์” ต่อชุมพร

แผนขับเคลื่อน : การฟื้นฟูบูรณะ พัฒนา และสร้างโอกาสใหม่

ผลพบบิตจากพายุไต้ฝุ่น “เกย์” ของชาวชุมพร ทำให้ทางจังหวัดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำแผนระยะปานกลางและระยะยาวขึ้นเพื่อฟื้นฟูบูรณะและ

พัฒนาพื้นที่ที่ประสบภัย ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2533 อนุมัติแผนฟื้นฟูบูรณะและพัฒนาจังหวัดชุมพร ซึ่งประกอบด้วยแผน 2 แผน คือ

1. แผนฟื้นฟู บูรณะ และพัฒนา ซึ่งเป็นแผนระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2534 - 2535) มีการแปลงพื้นที่ดำเนินงานออกเป็นพื้นที่ชนบทมุ่งฟื้นฟูบูรณะพื้นที่เกษตรแก้ไขปัญหาดังคมและความยากจนบริหารและจัดการป่าไม้ พื้นที่ชายฝั่งมุ่งพัฒนาท่องเที่ยว พัฒนาประมงชายฝั่งและ ประมงน้ำลึก และอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล

2. แผนสร้างโอกาสใหม่ ซึ่งเป็นแผนระยะยาวมุ่งพัฒนาจังหวัดชุมพร ให้เป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งภูมิภาค โดยเป็นศูนย์กลางการนำเข้าและกระจายสินค้าของภาคใต้ ศูนย์กลางการขนถ่ายและส่งออกสินค้าภาคใต้ และเขตนิคมอุตสาหกรรม

ในการดำเนินงานโครงการตามแผนฟื้นฟูบูรณะ

ปอน้ำร้อนเมืองระนอง : อีกทางเลือกของชาวระนองในคืนวันที่แร่ลิ้นปลาสลูด

และพัฒนาจังหวัดในห้วงระยะเวลาปี 2533 -2535 ผลการดำเนินงานในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

1. สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ประสบภัย ส่วนใหญ่ยังอยู่ในครอบครัวในพื้นที่ ไม่มีการทิ้งถิ่นไปหางานที่อื่น สภาพที่อยู่อาศัย ขณะนี้ราษฎรทุกคนมีที่อยู่อาศัยในสภาพมั่นคงแข็งแรงดีแล้ว และส่วนใหญ่มีอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคเพียงพอช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ที่ยังขาดแคลนอยู่ประมาณ 30 % ได้แก่หมู่บ้านชาวลง ตำบลท่าชะ อำเภอลำตาเหล่ ซึ่งต้องการให้จัดสินค้าราคาถูกไปจำหน่าย ส่วนสุขภาพอนามัยไม่มีปัญหา การบริการด้านการรักษาพยาบาลและอนามัยมีเพียงพอแล้ว

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ ถนนทุกสายได้รับการซ่อมแซมและมีสภาพดีพอสมควร แต่ก็มีบางสายที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านเป็นลูกรัง ไฟฟ้า น้ำดื่ม-น้ำใช้ และบริการสาธารณะอื่น ๆ ได้รับการ

บูรณะซ่อมแซมจนใช้ได้

3. การประกอบอาชีพและรายได้ประโยชน์ราษฎรทั่วไปยังคงยึดอาชีพหลักคือการเกษตรกรรม และปลูกพืชสวนใช้น้ำฝนเป็นหลัก ปัญหาคือแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เรื่องเงินทุนไม่มีปัญหาเพราะมีสถาบันการเงิน (ธ.ก.ส.) ให้กู้ ส่วนรายได้เกิดจากพืชเดิมที่ยังเหลือรอดอยู่บ้างและพืชระยะสั้น รวมทั้งการรับจ้าง 2,000 - 4,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นสภาพที่พออยู่ได้

4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทางราชการได้มีการซ่อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และทำให้หลบภัยมีการจัดระบบเวรยามของหมู่บ้าน

5. การรับข่าวสาร บางแห่งมีหอกระจายข่าวหมู่บ้าน และผู้ใหญ่บ้านมีวิทยุสื่อสารใช้ติดต่อกับอำเภอได้สะดวก

6. ปัญหาความต้องการทั่วไป ได้แก่ ภัยคุณภาพดี ราคาถูก แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร พันธุ์ไม้

พันธุ์ดี ราคาผลผลิตยุติธรรม ช่อมแซมถนนที่ชำรุด
ลาดยาง ช่วยให้ครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ ต้องการโทรศัพท์
สาธารณะในหมู่บ้าน

ส่วนทางภาคเอกชนนั้น การลงนามในสัตยา
บันร่วมกันระหว่างหอการค้าจังหวัดชุมพร ระนอง
และสุราษฎร์ธานี เพื่อร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจของ
3 จังหวัดภาคใต้ตอนบนให้ดำเนินไปในแนวทางเดียว
กัน คุณอัจฉรา รัชพันธุ์ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว
จังหวัดชุมพร เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์
เศรษฐกิจฉบับหนึ่ง ว่า “ภาคเอกชนได้มีการเตรียมตัว
รับความเปลี่ยนแปลงใหม่ของชุมพรอย่างคึกคัก โครงการ
การลงทุนหลายอย่างกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า ตอนนี
ชุมพรกำลังกลายเป็นแหล่งชุมนุมมังกรช้อนพยัคฆ์
อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนและชาวชุมพรทุกคนอาจ
ต้องขอบคุณพายุไต้ฝุ่นเกย์ก็ได้”

แต่โครงการก็คือโครงการ วาดกันไว้สวยหรู

ครั้นสู่ภาคปฏิบัติมีปัญหาสารพัดตั้งแต่ปัญหา
งบประมาณล่าช้า หรือปัญหาเปลี่ยนคนเปลี่ยน
นโยบาย เป็นต้น

คำปรารภในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
จังหวัดชุมพร(พ.ศ.2535-2544) ดูเหมือนจะ
ยืนยันสิ่งนี้ได้

“แม้ว่ารัฐบาลจะได้พยายามทุ่มเททรัพยากร
ต่าง ๆ นานาเพื่อทำการฟื้นฟูบูรณะให้ประชาชนชาว
ชุมพรได้มีโอกาสลืมตาอ้าปากแล้วก็ตาม ผลลัพธ์ที่ได้
นั้นยังคงเป็นเพียงการฟื้นฟูในระยะเริ่มแรกเท่านั้น
คงจะต้องใช้เวลาในการบำบัดเยียวยาอีกสักระยะ
เวลาหนึ่งจึงจะเป็นผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามคณะทำงาน
แผนยุทธศาสตร์ ได้ศึกษางบประมาณที่รัฐบาลได้
จัดสรรให้แก่จังหวัดชุมพรในแต่ละปีตั้งแต่ปีงบประมาณ
2534 เป็นต้นมา โดยเปรียบเทียบกับกรอบตาม
แผนฟื้นฟูบูรณะและพัฒนาจังหวัดชุมพรและจังหวัด

ตลาดเก่าเมืองระนอง ครึ่งพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซู้เจียง)

ใกล้เคียงซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าได้รับการจัดสรรไม่เป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้แต่ประการใด แต่ละปีจะได้รับเพียงร้อยละ 60 และ 45 ลดหลั่นลงมาตามลำดับ จึงมีการตั้งคำถามต่อไปว่า หากมีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะลดน้อยถอยลงเช่นนี้แล้ว เมื่อใดจังหวัดชุมพรจึงจะบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้เป็นยาหอมสำหรับคนป่วยชั่วคราวหนึ่งไข้หรือไม่”

เช่นเดียวกับนางสาวเนียง ยืนนาน แห่งบ้านสอย อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพรที่ต้องประสบพายุไต้ฝุ่น “เกย์” ในครั้งนั้นได้บอกเล่ากับ “ทักษิณคดี” ว่า

“ครั้งแรกได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการมา 15,000 บาท เพื่อซ่อมแซมบ้านปรับปรุงสวน ทางราชการให้มะพร้าว โกโก้ มาปลูก ทดลองปลูก 13 ไร่ แต่ไม่ได้รับกองทุนสงเคราะห์เพราะจะได้เฉพาะการปลูกยาง ตอนนี้โกโก้ตายหมดแล้วเหลือแต่มะพร้าว เลยอดกาแฟ ทางราชการยังคงช่วยเหลือโดยมีระยะเวลาในการไปรับปุ๋ย บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ก็เข้ามาช่วยเหลือโดยไปรับของจากบ้านผู้ใหญ่นาน

“.....จริง ๆ แล้วทางราชการน่าจะจัดตั้งกรรมการดูแล บางบ้านได้น้อย บางบ้านเหลือใช้ ส่งมา 10 % ได้แค่ 5% เท่านั้น ให้ปลูกแล้วก็มาดูแลบ้าง ไม่ใช่หายไปเฉย ๆ ชาวบ้านจะไปไหนได้ ก็ต้องทนสู้ต่อไป.....”

เราทราบว่ามิฉะนั้นอย่างติดอยู่ในใจและความรู้สึกของชาวบ้านอย่างสำเนียง ยืนนาน และอีกหลายคน ใครจะเป็นผู้ดูแล ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่พวกเขาเพราะเหตุการณ์จากภัยพิบัติและเคราะห์กรรมที่ชาวชุมพรได้รับ คงจะจางหายและลึบเลือนไปจากบุคคลทั่วไปแล้ว

แต่ชาวบ้านอย่างสำเนียง ยืนนาน ที่รับผลพวงจากเคราะห์กรรมครั้งนั้นที่จนถึงวันนี้ยังลืมนตาอำปากไม่ขึ้น จะลืมมันได้อย่างไร?

เส้นเขตแดนไทย - พม่า : ปัญหาการปักปันดินแดนที่เมืองท่าชะ

จังหวัดชุมพรมีเขตแดนติดกับประเทศพม่า-ที่อำเภอท่าชะ ส่วนทางฝั่งพม่าในเขตอำเภอปกเปียน จังหวัดมะริด ภาคมะนาวศรี (Tenasser in Divi Sion) สนธิสัญญาระหว่างสยาม-อังกฤษบริเวณนี้ทำกันเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1868 (พ.ศ. 2411) แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2411 อนุสัญญาฉบับนี้มีแผนที่แนบท้าย อนุสัญญา มาตราส่วน 1 นิ้ว ต่อ 8 ไมล์ เรียกว่า The Map of Tenas Sevim and the adjacent Provinces of the Kingdom of Siam

แผนที่ชุดนี้ในเขตประเทศไทยพิมพ์ด้วยสีเขียว เขตประเทศพม่าพิมพ์ด้วยสีชมพูตั้งแต่สบสาย (แม่น้ำสายไหลลงแม่น้ำสาละวิน) จนถึงทะเลบริเวณปากแม่น้ำกระบี่ (พม่าเรียกแม่น้ำปากจั่น)

ปัญหาเขตแดนไทย - พม่า มักจะเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ บางครั้งสามารถแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี บางครั้งก็ส่อเค้าแห่งความรุนแรงเจ็บบบนทำที่แห่งความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี แต่ปัญหาไทยพม่าเป็นเหมือนไฟลุมขอนตลอดมา ทั้งนี้เพราะไม่ปรากฏหลักฐานว่าเคยมีการปักหลักเขตแดนระหว่างไทยกับพม่าที่แน่นอนในพื้นที่บริเวณจังหวัดชุมพร คงมีแต่ที่หมายเขตแดน (Boundary mark) ซึ่งระบุไว้ในอนุสัญญา ปี 1868 โดยอ้างยอดเขาถ้าปลาครีละม้าย ซึ่งหาชื่อไม่ได้ในปัจจุบันเป็นหลักฐานและอนุสัญญาดังกล่าวกำหนดให้เส้นเขตแดนเป็นไปตามสันปันน้ำของทิวเขาตะนาวศรี

นอกจากนี้บริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอท่าชะจังหวัดชุมพรมีชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าเชื้อชาติกะเหรี่ยง อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนเมื่อใดที่ประเทศพม่าส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามกวาดล้าง ก็จะส่งกระทบต่อประเทศไทยตลอดทุกครั้ง

ปากน้ำเมืองระนอง : สุวิคตอเรียฟอยล์ของพม่า

ที่ผ่านมา รวมทั้งเกิดกรณีรุกล้ำอธิปไตย อยู่เนื่อง ๆ
ดังเช่นกรณีเนิน 491

กรณีเนิน 491

เนิน 491 มีลักษณะเป็นเนินเขา ตั้งอยู่บนสัน
ปันน้ำ ของเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งใช้เป็นเส้นแบ่งเขต
แดนไทย-พม่า ด้านทิศตะวันออกของยอดเนิน 491
เป็นเขตแดนไทยในเขตตำบลลัลล่อ อำเภอกาละ
ด้านทิศตะวันตกของยอดเนิน 491 เป็นเขตพม่าอยู่ใน
เขตบ้านถ้ำดิน อำเภอกบเจียน จังหวัดมะริด ภาค
ตะนาวศรี เมื่อประมาณปลายเดือนธันวาคม 2534
รัฐบาลพม่าส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามกองกำลังชน
กลุ่มน้อยคือกะเหรี่ยงอิสระ ตามแนวชายแดนด้าน
ตรงข้ามอำเภอกาละ โดยกองกำลังทหารพม่าได้
ฉีกกำลังโจมตีที่มั่นของกำลังทหารกะเหรี่ยงที่บริเวณ
ใกล้ช่องหินดาษ ตำบลลัลล่อ อำเภอกาละ ซึ่งเป็น

ฐานปฏิบัติการใหญ่ของกะเหรี่ยง และทหารพม่า
สามารถยึดฐานดังกล่าวไว้ได้โดยสิ้นเชิง เมื่อวันที่ 13
กุมภาพันธ์ 2535

หลังจากนั้นทหารพม่าได้เข้าเคลียร์พื้นที่ ปรับ
ปรุงที่มั่นใหม่และได้เข้ายึดพื้นที่บริเวณโดยรอบเนิน 491
ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า ในเขตตำบลลัลล่อ
อำเภอกาละและบริเวณพิกัด เอ็น. เอ็ม 016998 อันเป็น
การรุกรานอธิปไตยของประเทศไทย ซึ่งต่อมาได้มีการ
แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการประชุมสมัยพิเศษ
ของคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-พม่า
เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2536 ณ กรุงย่างกุ้ง ทั้งสองฝ่าย
สามารถบรรลุข้อตกลงให้ทหารพม่าปรับย้ายกำลัง
ทหารออกจากยอดเนิน 491 ปัจจุบันจึงไม่มีกองกำลัง
ของฝ่ายใดบนเนิน 491 สำหรับแนวชายแดนบนเนิน-
491 นั้นจะเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
พิจารณาปัญหาเขตแดนไทย-พม่า ซึ่งมีรัฐมนตรีช่วย

ว่าการกระทรวงต่างประเทศทั้งสองฝ่าย เป็นประธาน
ร่วม

แต่กรณีปัญหาชายแดนที่เกิดขึ้น ราษฎรไทย
ที่อยู่บริเวณชายแดน ต้องอพยพหลบหนีเนื่องจากการ
ปฏิบัติการทางทหารของกองกำลังทหารพม่า
กับกองกำลังทหารกะเหรี่ยงและในระหว่างการสู้รบ
กองกำลังทหารพม่าและลูกหาบ รวมทั้งกองกำลัง
ทหารกะเหรี่ยงบางส่วน ได้ล่องลำเข้ามาในเขตไทย
ซึ่งเป็นการให้กองกำลังฝ่ายไทยต้องปลดอาวุธสกัดกั้น
และผลักดันออกนอกราชอาณาจักรไทย

แม้ว่าระยะหลังรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ต่างประเทศ ในฐานะประธานคณะกรรมการ
พิจารณาปัญหาเขตแดนไทย - พม่า (ฝ่ายไทย) ได้มี
คำสั่งที่ 2/2536 ลงวันที่ 22 เมษายน 2536 แต่งตั้ง
คณะกรรมการสำรวจรวมทางเทคนิคไทย-พม่า ฝ่าย
ไทยมีเจ้ากรมแผนที่ทหารเป็นประธาน ผู้แทนหน่วย
งานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และมีผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ

**ทราบจากบรรยายสรุปราชการของจังหวัด
ชุมพรว่า คณะกรรมการดังกล่าวยังไม่ได้ดำเนินการ
แต่อย่างใด**

หรือเห็นว่าเรื่องเงียบหายไปแล้วค่อยว่ากันใหม่
ทราบดีว่าปัญหาชายแดนไทย - พม่า นั้นเป็น
เรื่องละเอียดอ่อน

แต่เราจะปล่อยให้คนไทยในเขตชายแดน ต้อง
หวาดผวว่า ไม่เป็นอันท่ามาหากินมีเรื่องมีราวขึ้นมา
ก็อพยพกันที่หนึ่ง ไม่มีขวัญกำลังใจ อยู่กันไปวัน ๆ -
อย่างนั้นหรือ?

**หรือเรามีอะไรที่มากกว่านั้น-ความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรไทยบริเวณหมู่บ้าน
ชายแดน แถบนี้จะฝากชะตากรรมไว้กับใคร?**

วันพุ่มที่ชุมพร

|| **วันนี้พุ่มพร**อาจจะประสบกับปัญหาและ
ผลพวงแห่งเคราะห์กรรมจากภัยสงครามในอดีตมา
จนถึงมหาวตภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ เราก็ได้แต่หวังว่า ถ้า
แผนพัฒนาและโครงการต่าง ๆ ที่หวังกันไว้ดำเนินไป
ด้วยดี ไม่ใช่นายหอมเพื่อการหาเสียงและรักษา
สถานภาพของตนเองและกลุ่มพวกเดียวกันไปวัน ๆ
“ทักษิณคดี” ก็เชื่อว่าวันพุ่มนี้ชาวจังหวัดชุมพรคงได้
มีโอกาสลืมตาอ้าปาก ด้วยจังหวัดชุมพรมีทรัพยากร
ทั้งบนบกและในน้ำ ไม่ว่าจะเป็นสวนผลไม้ ผลิตผล
จากทะเล โดยเฉพาะทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
เพราะชุมพรเป็นจังหวัดชายทะเลที่นอกจากจะมีทะเล
อันสวยงาม เต็มไปด้วยหาดทรายสีขาวนวลซึ่งหนา
แน่นไปด้วยทิวมะพร้าว รวมทั้งเกาะกลางทะเลที่
งดงามทั้งใกล้และไกลแผ่นดินแล้ว ยังมีภูเขา ถ้ำน้ำ
ตก ถ้ำหินงอกหินย้อย และภูมิทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามมากมาย

เราไม่ลืม หาดทรายรี หาดทรายที่ยาวเหยียด
ขาวสะอาด และเป็นอนุสรณ์สถานของนายพลเรือ
เอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
พระบิดาแห่งทหารเรือไทยผู้เป็นที่เคารพของชาวชุมพร
ณ ที่แห่งนี้จึงมีศาลเจ้าพ่อกรมหลวงชุมพร สวนสมุนไพร
ไพร่หมอพร เรือรบหลวงชุมพรอันเป็นอนุสรณ์แก่
พระองค์ท่านและชาวชุมพร

เราไม่ลืม อ่าวทุ่งวัวแล่น ตำนาน “แผ่นดิน
ของเรา” ของ “แม่นงค์” หรือ ครูมาลัย ชูพินิจ หาด
ทุ่งวัวแล่น อันเป็นบ้านของหนุ่มใหญ่หุ่นนักรบโบราณ
ที่อยู่ “ในท่ามกลางดงมะพร้าวที่ชุกยอดสล้าง
ท่ามกลางเสียงคลื่นที่ซัดสาดชายฝั่งอยู่เนื่องนิตย์
ท่ามกลางสายฝนและกระแสดมกล้าในน้ำมรสุม”
เปรียบเหมือนดังสวนสวรรค์อันสงบสุข เป็นที่ที่มี
“งานสำหรับทำความสงบเงียบสำหรับการพักผ่อนชีวิต
สำหรับจะศึกษา” เป็นดินแดนที่เสียงในใจหนุ่มใหญ่

แม่น้ำกระบุรี : เชื่อมโยงความต่างในความเหมือนไทย-พม่า

อย่าง “ธำรง โรจนคุปต์” ก็ว่ากันว่า “ทุ่งวัวแล่นจะเป็นเมืองของฉัน มันจะเป็นอาณาจักรของเรา..... แผ่นดินของเรา”

“ทักษิณคดี” หวังและเชื่อเช่นนั้นจริง ๆ ?

สู่ระนอง:ดินแดนแคบที่สุด ของประเทศไทย

ระนองหรือเมือง “แร่นอง” มีฐานะเป็นเมืองมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยมีการปกครองแบ่งออกเป็น 2 เมือง คือ เมืองระนอง และเมืองตระ ซึ่งอยู่ในการปกครองของเมืองชุมพร ครั้นต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีชาวจีน-

ฮกเกี้ยนชื่อ **คอซู้เจียง** มาจากเมืองเจียงหูของจีน แผ่นดินใหญ่ ได้ยื่นขอประมูลอากรดีบุกในเขตเมืองระนอง และเมืองตระ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดอนุญาตพร้อมกับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้คอซู้เจียงเป็นหลวงรัตนเศรษฐีดำรงตำแหน่งนายอากรเมืองตระและเมืองระนอง ต่อมาราว พ.ศ. 2405 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่าเมืองตระ และเมืองระนองเป็นเมืองขึ้นอยู่กับเมืองชุมพร จะรักษาราชการทางชายแดนไม่สะดวก จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยกเมืองทั้งสองเป็นเมืองจัดตั้งขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงรัตนเศรษฐี (คอซู้เจียง) เป็นพระรัตนเศรษฐี ผู้ว่าราชการเมืองระนอง

ช่วงรัชกาลที่ 5-6 ระนองถูกล่าวขวัญว่า เป็นดินแดนสุดหล้าฟ้าเขียว คนที่มีเหตุจะต้องเดินทางไปยังเมืองระนอง ต้องนั่งรถไฟลงชุมพร แล้วนั่งช้างต่อไปจนถึงทับหลี โกลี ๆ คอคอตกกระเพื่อโดยสารเรือเมล์ต่อไปยังปากน้ำระนอง ต่อมารถไฟผ่านชุมพรและถนนตัดไปถึงกระบี่ การเดินทางสะดวกขึ้น แต่คนเดินทางต้องมาลงเรือเมล์ที่หัวถนนของอำเภอกระบี่อยู่ดี เรือเมล์กระบี่-ระนองเลิกกิจการไปเมื่อราว 45 ปีที่แล้วมา และเนื่องจากจังหวัดระนองตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ ทำให้ฝนตกเกือบตลอดปี ระนองมีฤดูฝนยาวนาน ถึง 8 เดือน คือระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม มีฤดูแล้งเพียง 4 เดือนคือระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน จึงได้ชื่อว่า “เมืองฝนแปดแดดสี่”

ดิบูก : ปัจจัยเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าเมืองระนอง

สายแร่และลานแร่อันอุดมในดินแดนระนองเป็นที่รับรู้ของผู้คนมาช้านาน แม้ทำไร่นายากแต่ยังโชคดีที่มีแร่ทั้งบนภูเขาและที่ราบให้คนขุดเอามาแปรเป็นสินค้าอื่น ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ฝายปกครองยังผ่อนผันให้ราษฎรส่งส่วยดิบูกแทนการเข้ารับราชการอย่างอื่น สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งรัตนโกสินทร์ มีระบบเจ้าภาษีผูกขาดอากรดิบูกขึ้น จนปลายรัชกาลชาวจีนยกเกียนพ่อค้าจากเมืองพังงา นามคอซู้เจียง ประมูลอากรดิบูกในเขตแขวงเมืองระนองได้

คอซู้เจียงมีบทบาทต่อการเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองอย่างมาก โดยการไปชักชวนคนไทย จีน แขก มาทำเหมืองใหญ่ เหมืองแล่นทั่วไปในหลายตำบล เมืองระนองจากสภาพ “ยังเป็นป่า

รกร้างว่างเปล่า มีคนไทย จีน ตั้งบ้านเรือนอยู่ 17 ครอบครัว” ในยุคแรกของคอซู้เจียง ได้พัฒนาเป็นบ้านเป็นเมืองตามลำดับ และแร่ดิบูกได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้จังหวัดอย่างมากมีผลผลิตสูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ นับได้ว่ามีส่วนในการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างสำคัญต่อเนื่องตลอดมา

นอกจากดิบูกแล้ว ระนองยังมีแร่อื่น ๆ อีก เช่น วุลแฟรม โมนาไซด์ เซอร์คอน ดินขาว และอื่น ๆ สำหรับแร่ดิบูกนั้น ในระยะหลังที่ราคาของดิบูกโลกตกต่ำ จำนวนเหมืองแร่ที่เคยเปิดทำการ 20 แห่ง โรงแต่งแร่ 10 โรง ผลิตแร่ได้ 13,126.20 ตัน ปัจจุบันได้ปิดทำการส่วนหนึ่งเหลือเหมืองที่เปิดทำการเพียง 4 เหมือง ผลิตแร่ได้โดยเฉลี่ยในปี 2535 จำนวน 11,218 ตัน ส่วนแร่ดินขาว สินแร่คุณภาพดีของระนองกำลังเป็นที่ต้องการของโรงงานเซรามิคต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ระนอง: ในคืนวันที่แร่ล้นปลาสุญ

ระนองในวันที่แร่ดิบูกกำลังจะหมดคุณค่า และปลาในน่านน้ำเริ่มเบาบาง เปลี่ยนเข็มมุ่งความหวังไว้กับธุรกิจการท่องเที่ยว ด้วยถือว่าระนองมีศักยภาพทางด้านนี้อยู่มากพอควร

คุณสถิตย์ แสงศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดระนองว่า “จังหวัดระนองมีความพร้อมในด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างมากที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากว่า นอกจากทรัพยากรทางการท่องเที่ยวแล้วภาคเอกชนของจังหวัดระนองมีความตื่นตัวที่จะทำระนองให้เป็นเมืองเปิด นอกจากนี้เรามีองค์กรภาคเอกชนที่จะช่วยส่งเสริมหรือผลักดันให้มีการลงทุนในด้านธุรกิจการท่องเที่ยว คือ หอการค้า

จังหวัดและสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง
ในส่วนของการราชการเอง เราเน้นการท่องเที่ยวเป็น
ภารกิจหลักที่ต้องพัฒนาให้รุ่งเรืองขึ้นมาให้ได้ โครงการ
สำคัญได้แก่พัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกเรือ
และอากาศ การส่งเสริมให้มีการลงทุนด้านที่พักแรม
และสิ่งอำนวยความสะดวก การเปิดเส้นทางท่องเที่ยว
เที่ยวแบบครบวงจร”

และ

“การเปิดจุดผ่านแดนถาวร ระนอง-เกาะสอง
ซึ่งทางจังหวัดระนองมีความพร้อมแต่ทางฝ่ายพม่ายังไม่พร้อม
ขณะนี้ทางพม่าได้พัฒนาจังหวัดเกาะสอง
เป็นจังหวัดท่องเที่ยว และสินค้าปลอดภาษี มีนัก
ลงทุนไทยไปลงทุนสร้างโรงแรม สนามกอล์ฟและ
บ่อนกาสิโน ที่เกาะสนใกล้จะแล้วเสร็จ นอกจากนี้ยังมี
นักลงทุนสิงคโปร์มาลงทุนในลักษณะดังกล่าวที่
เกาะเบซิน ใกล้เกาะสอง จึงคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยว
จากประเทศต่าง ๆ เข้ามาท่องเที่ยวมากพอสมควร
จังหวัดจะพยายามดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนหนึ่ง
เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดระนอง”

เช่นเดียวกัน นายเหรียญ มหพันธ์ทิพย์
นายกสมาคมประมงจังหวัดระนอง ได้ให้สัมภาษณ์
หนังสือสารคดี (สิงหาคม 2537) ถึงสภาพเศรษฐกิจ
และการท่องเที่ยวจังหวัดระนองว่า “เศรษฐกิจของ
ระนองเคยขึ้นอยู่กับเหมืองแร่ เตาถ่าน ป่าไม้
พอทรัพยากรหมดก็เหลือแต่การประมงในยุคหนึ่ง
เศรษฐกิจของจังหวัดจะดีต้องดีไปจากประมง ถ้า
ประมงดีแล้วทุกอย่างจะดีตามไปด้วยเรือประมง
2,000 ลำเอปาลามาขึ้นที่นี้ ปลาดีคนงานก็มีเงิน
ธุรกิจท่องเที่ยว ก่อสร้างตั้งแต่ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ก็
ตามมาเป็นวงจร โดยพื้นฐานคนระนองทำสวน ทำ
ประมงก็เป็นประมงพื้นบ้าน คนทำประมงส่วนมาก
อพยพมาจากภาคกลาง ผมเองก็เป็นคนหนึ่ง มาอยู่ที่
นี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ตอนนั้นมีเรือแค่สิบกว่าลำทุกวันนี้
แพปลาและแพอเนกประสงค์ทั้งหมดมีร้อยกว่าแห่ง

แต่ที่เป็นแพปลาโดยเฉพาะมี 65 แห่ง ในช่วงก่อนปี
พ.ศ. 2530 รายได้ของแพปลาไม่ดีเท่าไร เพราะปลา
มีน้อย แต่พอเลี้ยงตัวได้ พอถึง พ.ศ. 2531-2533 รัฐบาล
พม่าผ่อนผันให้เข้าไปจับปลาในเขตประเทศเขา ได้
เรือวนลากขนาดตั้งแต่ 10-20 ตันถึง 100 ตัน เรือวน
ล้อมขนาดกลางจากทุกที่เอปาลามาขึ้น เศรษฐกิจพุ่ง
ขึ้นสูงมาก คนหลายคนกลายเป็นเศรษฐีในพริบตา มี
แรงงานพม่าหลังไหลเข้ามามากมาย และทางไทยก็
ผ่อนผันเพราะแรงงานขาดแคลน

... แต่แล้วช่วงหลังปี พ.ศ. 2535 พม่ายกเลิก
คำสั่งอนุญาตให้จับปลา เศรษฐกิจของจังหวัด
หยุดชะงักทันที จำนวนเรือครั้งหนึ่งที่มาจากที่อื่น
ต้องทยอยกลับไปเพราะปลาในเขตเราไม่เหลือแล้ว
อย่างไรก็ตามเรายังหวังว่าการท่องเที่ยวของระนอง
จะดีขึ้น แต่จะให้ได้ต้องรอให้สนามบินสร้างเสร็จ
รวมทั้งให้บ่อนกาสิโนที่กำลังสร้างที่เกาะสน ใกล้ ๆ
วิกตอเรียพอยต์ในเขตพม่าเสร็จ แต่เศรษฐกิจ
โดยรวมต้องดีด้วย ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี เมืองเจียบ
เหงาใครจะมาเที่ยว....

วิกตอเรียพอยต์ : จุดขาย?

ผู้คนที่เคยเดินทางไปจังหวัดระนอง มักพูด
ถึงและแสดงเจตจำนงที่เยือน “เกาะสอง” คือ วิกตอ-
เรียพอยต์ ของพม่า มากกว่าจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ ใน
จังหวัดระนองเสียอีก จึงทำให้กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว
จังหวัดระนองและจังหวัดมีทางออก โดยนำเอา “เกาะ
สอง” หรือ วิกตอเรียพอยต์ เป็นจุดขาย อย่างน้อยนัก
ท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาจะใช้เวลาอยู่ที่ระนองมากขึ้น
ใช้จ่ายเพื่อซื้อบริการ และที่พักในจังหวัดระนอง
ยาวนานขึ้น แผนประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวดังกล่าว
จึงได้รับขานรับทั้งรัฐและเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มจันทร์
สมธราที่มีกิจการที่พักและอื่น ๆ รองรับอยู่แล้ว

แต่ปัญหาของฝ่ายไทย และจังหวัดระนอง คือ ความไม่แน่นอนในนโยบายของพม่าในระดับท้องถิ่น นั้นนายสถิติยแสงศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง (2538) กล่าวว่า “ไม่มีปัญหาสามารถประสานกันได้ จังหวัดระนองกับจังหวัดเกาะสองมีการประชุมร่วมกัน มีการร่วมกันจัดงานประเพณีไทย - พม่า เช่น กีฬาตกปลา และมีการตั้งคณะกรรมการประสานงานท้องถิ่น”

สำหรับวิถิตอเรียพอยต์ หรือเกาะสอง หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า “เกาะทอง” นั้นในอดีตเป็นอำเภอเล็ก ๆ เคยอยู่ในการปกครองของไทย และต้องตกเป็นของอังกฤษในยุคสงครามล่าอาณานิคม ปัจจุบันเกาะสองมีสถานภาพเป็นจังหวัด ขึ้นกับ Tenasser Division ซึ่งเป็นมณฑล 1 ใน 7 แห่งที่รวมกันเป็นประเทศพม่าหรือเมียนมาร์

เกาะสองตั้งอยู่ตรงปลายแหลมวิถิตอเรียตรงข้ามตัวจังหวัดระนอง เพียงปากแม่น้ำกระบุรีขวางกันด้วยเหตุที่เป็นเมืองหน้าด่านทางใต้สุดของประเทศ และสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้ากับระนองได้ ทำให้บ้านเมืองขยายตัว เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างคึกคัก จากเดิมที่เคยเป็ดน้ำหนองแถมไม่ไธรม ๗ เมื่อ 20 ปีก่อน ปัจจุบันกลายเป็นตลาดการค้าค่อนข้างใหญ่ มีอาคารพาณิชย์ ตึกครึ่งไม้และถนน 4 เลน บริเวณหน้าเกาะ เพียง 30 นาทีโดยเรือหางยาว จากปากน้ำระนองไปยังเกาะสองค่าโดยสารคนละ 30 - 40 บาท เรือมีแต่เช้าถึง 5 โมงเย็น คนไทยที่ข้ามไปเที่ยวจะต้องเสียค่าผ่านแดน 50 บาทให้ด่านเกาะสอง ส่วนใหญ่มักจะไปเพื่อซื้อของที่ระลึก ประเภทเครื่องเงินของพม่า บุหรี่ หม้ออลูมิเนียม ขมิ้วพระเจดีย์ปิดทอง และวัดพระนอน เป็นต้น

แนวพัฒนาเศรษฐกิจ - อุตสาหกรรม : ศักยภาพและความพร้อม

โดยสภาพที่ตั้งของจังหวัดระนอง ตั้งอยู่ตรงจุดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่สำคัญคือ เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างฝั่งทะเลตะวันตก (อันดามัน) กับฝั่งทะเลตะวันออก (อ่าวไทย) ที่มีระยะทางถึงกันสั้นที่สุดประมาณ 40 กิโลเมตร จึงเหมาะแก่การขนถ่ายสินค้าข้ามฝั่งทะเล รวมทั้งการรับหรือกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศเป็นจุดกึ่งกลางระหว่างกรุงเทพฯ กับกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง และเป็นเมืองชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่เริ่มพัฒนา เป็นจุดที่มีสภาพพื้นที่เหมาะสมในการเป็นเมืองท่า เพื่อการนำเข้าและการส่งออกสินค้าทางทะเล ไปยังกลุ่มประเทศแถบมหาสมุทรอินเดียและเป็นจุดที่มีแหล่งวัตถุดิบธรรมชาติเพื่อการผลิตมากมายและเป็นจุดผ่านแดนนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน

จากการศึกษาโครงการแผนลงทุนของจังหวัดระนองโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พฤษภาคม 2537) ได้นำเสนอโครงการและแผนลงทุนเอาไว้เช่น โครงการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพม่า (รัฐและเอกชน) เพราะจังหวัดระนองต้องทำการประมงในเขตน่านน้ำพม่า ต้องขึ้นอยู่กับความแปรปรวนทางด้านการเมืองการปกครองของพม่า ดังนั้น :

“รัฐบาลไทยควรส่งผู้แทนเข้าไปเจรจากับรัฐบาลพม่าพร้อม ๆ กับกลุ่มผู้นำธุรกิจประมงของจังหวัดระนองในลักษณะกลุ่มที่ปรึกษา เพราะชาวประมงของท้องถิ่นต้องรู้ความเป็นมาของลักษณะและปัญหาของการประมงที่ระนองได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง การแก้ปัญหาการเอาเปรียบพม่าและคนไทยด้วยกัน หากรัฐบาลไทยเข้าไปสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับทางราชการพม่า คงจะต้องมีสัญญาปรับเวลาที่ชาวประมงไทยละเมิดกฎและก็ต้องให้ทาง

การพม่าสัญญาว่าจะคุ้มครองเรือประมงไทย จากกลุ่มนักศึกษาพม่าหรือชนกลุ่มน้อยของพม่า ทางชาวประมงของระนองรวมทั้งผู้เข้ามาจับปลาจากถิ่นอื่นต้องรวมกันเป็นสหกรณ์ เก็บค่าสมาชิก จากเรือทุกลำที่จะเข้าจับปลาในพม่า ไว้สำหรับเป็นค่าปรับ กรณีที่บริษัทหรือชาวประมงผู้ใดฝ่าฝืนแล้วถูกจับอะไรที่สิงคโปร์ จีน มาเลเซีย ให้พม่าเราก็จำเป็นต้องให้ตามเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมปทานการประมงในน่านน้ำพม่า การที่ไทยเรายืนยันที่จะจ่ายค่าเสียหายเมื่อกระทำผิดเป็นการแสดงเจตนาที่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามที่จะอยู่ในกฎเกณฑ์ของพม่า พม่าก็จะยินดีที่จะให้สัมปทานประมงกับไทยมากขึ้น”

นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่นำเสนอ เช่น โครงการนากุ้ง ทดแทนการทำประมงในน่านน้ำพม่า (เอกชน) โครงการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (เอกชน) โครงการท่าเรือเนกประสงค์ (เอกชนทำ/รัฐบาลสนับสนุน)ซึ่งสามารถรองรับโครงการเซาเทิร์นซีบอร์ดและและการสร้างสะพานเศรษฐกิจ

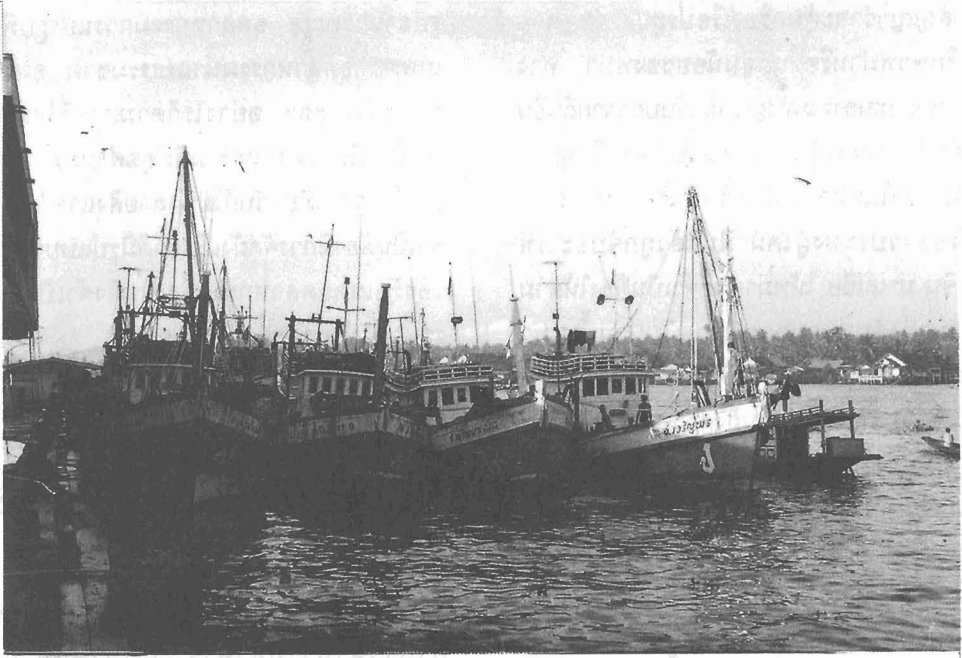
พร้อมกับโครงการท่าเรือเนกประสงค์ รัฐบาลควรเร่งรัดให้มีการเปิดด่านถาวรที่เกาะสอง เพื่อดึงดูดปริมาณการค้า และการขนส่งที่จะมาผ่านทางจังหวัดระนอง และใช้ท่าเรือเนกประสงค์ขนถ่ายสินค้า เมื่อมีการค้าขายกับประเทศพม่า อินเดีย ศรีลังกา และตะวันออกกลางมากขึ้น ระนองอาจขายบริการทางด้านขนส่งสินค้าให้ผู้ที่จะนำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออกไปต่างประเทศสำหรับบริษัทหรือผู้ประกอบการจากต่างท้องที่ด้วย ไม่ใช่รอแต่ผู้ประกอบการของระนองเอง ดังนั้นในระยะยาวแล้วท่าเรือที่เหมาะสมกับจังหวัดระนอง อาจเป็นท่าเรือที่ใหญ่กว่าท่าเรือเนกประสงค์ทั้งนี้ขึ้นกับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจและการพาณิชย์ของจังหวัดระนองในระยะสั้น

ในด้านการอุตสาหกรรม ในแผนลงทุนจังหวัดระนองได้เสนอไว้หลายโครงการ เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมอัญมณี อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล อุตสาหกรรมการแปรรูปพืชผลการเกษตร อุตสาหกรรมน้ำแร่ธรรมชาติ อุตสาหกรรมพลาสติก ฯลฯ อย่างไรก็ตามการที่จังหวัดระนองจะเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่มีอุตสาหกรรมหลายแบบ และในเวลาเดียวกันก็ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ระนองจำเป็นต้องมีการจัดผังเมืองที่ดีมีรูปแบบชัดเจน เพื่อรองรับเขตอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับระนองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ตลาดแรงงานพม่า : ปัญหาเมืองระนอง

กล่าวกันว่าระนองคือตลาดแรงงานของชาวพม่า ตั้งแตงานดูแลบ้าน ผู้เลี้ยงเด็ก พนักงานบริการตามร้านอาหาร กัศตาคาร โรงแรม ตลอดจนหญิงบริการไปจนถึงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ล้วนอาศัยแรงงานจากพม่า โดยเฉพาะการประมงและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการประมงอันได้แก่ แพลลา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงน้ำแข็ง โรงงานปลาป่น ฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ซึ่งเป็นสถานประกอบการที่ต้องใช้แรงงานไม่มีฝีมือ ประมาณไม่ต่ำกว่า 12,500 คน

เนื่องจากแรงงานในท้องถิ่นมีน้อย ส่วนแรงงานต่างถิ่นก็มีปัญหาค่าครองชีพ เพราะจังหวัดระนองมีค่าครองชีพสูง สถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดระนอง “จึงได้หันมาจ้างแรงงานพม่าเป็นการทดแทน เพราะเป็นแรงงานที่หาได้ง่าย ค่าจ้างต่ำ มีความอดทนสูง และไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน” ปัญหาหลักที่ตามมา คือปัญหาลักลอบหนีเข้าเมืองของคนพม่าเพื่อมาทำงานในสถานประกอบการในจังหวัดระนอง โดยคาดการณ์กันว่าในขณะนี้ มีแรงงานทั้งที่ลักลอบเข้ามา (ที่ทางจังหวัดระนองได้จัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว 13,634) ไม่น้อยกว่า 30,000 คน ปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมา เช่นปัญหาการติด

เรือประมงรอนถ่ายกุ้ง-ปลา ปากน้ำเมืองระนอง

เชื้อเอ็ดส์ เด็กที่เกิดจากผู้หญิงพม่าลักลอบอยู่กินกับชายไทยกลายเป็นคนไม่มีสัญชาติ บางกลุ่มเข้ามาก่ออาชญากรรม ลักขโมย ฯลฯ

ทางจังหวัดระนองแก้ปัญหานี้ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 17 มีนาคม 2535 ที่ได้อนุมัติให้จังหวัดสามารถจ้างแรงงานพม่าได้ “โดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้จังหวัดจัดทำทะเบียนประวัติพร้อมบัตรประจำตัวผู้หลบหนีเข้าเมืองพม่าในกลุ่มของผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ซึ่งเข้ามาก่อน 9 มีนาคม 2519 และในกลุ่มที่เข้ามาหลัง 9 มีนาคม 2519 และตั้งหลักแหล่งถาวรในประเทศไทย และกำหนดเงื่อนไขในการจ้างแรงงานว่า ต้องจ้างแรงงานคนไทยเป็นอันดับแรก จึงจะจ้างแรงงานพม่าที่เป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่เข้ามาไทยก่อนและหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519” แต่ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยนั้น ทาง

จังหวัดระนองไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะขณะนี้ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่ตั้งหลักแหล่งถาวรในจังหวัดระนอง มีในกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาการจ้างแรงงาน เพราะกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้ประกอบอาชีพส่วนตัว และดำรงชีวิตเช่นคนไทยทั่วไปหมดแล้ว จึงไม่มีความประสงค์จะมาทำงานในสถานประกอบการ

แรงงานพม่าที่มีอยู่ในจังหวัดระนองและจังหวัดใกล้เคียงจึงเป็นแรงงานประเภทที่เป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง หากทางรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยไม่มีนโยบายและมาตรการที่ชัดเจน “ทัศนคติ” เชื่อว่าปัญหาแรงงานพม่า และการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะกลายเป็นปัญหาใหญ่และหนามยอกอกคนไทย ต่อไปอย่างแน่นอน

ปัจฉิมลิขิต

“ทักษิณคดี” เดินทางกลับจากการสัมผัสและรับรู้ข้อมูลบางส่วนของ 3 จังหวัดภาคใต้ตอนบน (ชุมพร - ระนอง - สุราษฎร์ธานี) แม้จะเป็นการสัมผัสและรับรู้ในระยะอันสั้น ผิดเพี้ยนในข้อมูล ปัญหา และแนวคิดของคนท้องถิ่น ผู้ซึ่งจะมีส่วนได้ส่วนเสียกับแผนพัฒนาและโครงการต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

โดยเฉพาะตอนนโยบายของรัฐที่เรียกว่า “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 14 จังหวัดภาคใต้” ตามแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้” (Southern Seaboard) และโครงการสะพานเศรษฐกิจ (Land Bridge)

เรารู้ว่าทุกอย่างจะต้องเปลี่ยนแปลง และเกิดขึ้นตามผลพวงของการพัฒนาและความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในโลกที่กระแสทุนนิยมบริโภคนิยมกำลังแผ่ซ่านไปทุกอนุของแผ่นดิน

ไม่มีใครต้านทานไว้ได้

แต่ความเจริญและการพัฒนาที่ดูกลืนวิถีชีวิตชาวบ้านที่เคยสุขสงบ ร่มเย็น ผลาญพรว้าทรัพยากรทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น

น่าจะเป็นเรื่องที่ถูกฝ่ายจะต้องคำนึงถึงได้

ไม่ใช่หรือ ?

ผู้เป็นเจ้าของแผ่นดินและทรัพยากรเหล่านั้นควรจะมีส่วนในการรับรู้ ร่วมคิดและร่วมแก้ปัญหา

ให้การพัฒนา และผลพวงแห่งความเจริญมาจากความต้องการของชาวบ้านและคนท้องถิ่นบ้างเถิด

วันนี้ที่โลกกำลังพล่านอยู่ในกระแสสังคม “ยุคโลกาภิวัตน์” นั้น

ชาวบ้านไม่ได้เฝ้าอย่างที่เราคิดใคร่คิด ให้เขาได้มีโอกาสเลือกทางเดินด้วยตัวของเขาเอง ตัดสินชะตากรรมด้วยตัวเขาเองบ้าง

เพราะถึงวันนี้ คำกล่าวของมหาตมะ คานธีที่ว่า “โลกมีทรัพยากรที่จะแบ่งปันให้แก่มนุษย์ทุกคนเท่าที่จำเป็น แต่มีไม่พอที่จะสนองความโลภของคนแม้แต่คนเดียว”

จะเป็นสิ่งที่น่าสังวรณ์ สำหรับพื้นที่ “ภาคใต้ตอนบน” ที่กำลังถูกจับตามองจาก “นักพัฒนา” ทั้งหลายจนน้ำลายสอ

ขอบคุณ “เซาเทอร์น ซีบอร์ด” และ “แลนด์บริดจ์” ☺